

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَالْقَلْمَعُ وَمَا يَسْطَرُ وَرَدَةٌ

قلم

د افغانستان دجهادی خپرونو مرکز دوہ میاشتني خپرونه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَهُ

بخوان بنام رب خویش آنکه خالق همه چیز است

خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلِقٍ إِقْرَأْ

آفرید انسان سرا از خون بسته بخوان

وَرَبِّكَ الْأَكْرَمُ هُوَ الَّذِي عَلِمَ بِالْقَلْمَنْ

وسرا تو بسیار کریم است آنکه علم آموخت انسان را بواسطه قلم

عَلِمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ

آموخت انسان سرا آنچه نمیدانست

صدق الله العظيم

قلم

دوه میاشتني خپرونه

شپږ نشراتي کال، دو همکنه، ۱۳۷۰، لړنې کال لېندګا او منځو ډی ۹۲-۹۱، کال د سپړ او جنوری

د امتیاز خاوند، د افغانستان د جهادی خپرپورکز
د مرکزمشر، الحاج داکتر فاروق اعظم

کتونکی دله

الحاج حبیب اللہ رفیع

خپرپل محمد عارف غرووال

تورویالی خاچی

آدرس بانکی

حبيب بینک، اکاؤنٹ نمبر ۳۰۰۹

میوہ مندوی برانچ

پشاور- پاکستان

دکھون بیہ

پہ پاکستان کی، گلنی: ۱۰۰ گلداری

دینیکنہ بیہ: ۲۰ گلداری

پہ بانیوہوادوکی، گلنی: ۲۵ دالر

دینیکنہ بیہ: ۵ دالر

آدرس پستی

د افغانستان د جهادی خپلہمکن

پست بکس نمبر ۱۶۲ جی پی، لو

پشاور- پاکستان

مطالب این شماره

صفحة	عنوان	شماره
	عنوان	عنوان
	نویسنده	نویسنده
	۵ سرمقاله	۵ سرمقاله
۱	اداره داروغه شپرمه	۱ - داروغه شپرمه
۴	داسلام رنیا	۲ - داسلام رنیا
	۵ تحلیل	۲ - لقد خلقنا الانسان في احسن تقييم الحاج كمال شينواری
۱۰	ن. حسینی	۳ - تأثیرات عظیم انقلاب اسلامی ...
۱۶	عبدالله کل ریان	۴ - حکم‌نیزم ماقی دروس تہری ...
	۵ یادوں	۴ - تأثیرات عظیم انقلاب اسلامی ...
۲۱	الحاج غلام نبی چکنوری	۵ - دارو ابادالفت یاد
	۵ دجهاد تاریخ	۵ دجهاد تاریخ
۲۶	الحاج شہرت نگیاں	۶ - دجالہ دینوں مطبوعاتیوں اور پھنٹک
	۵ دشیرین	۶ - دجالہ دینوں مطبوعاتیوں اور پھنٹک
۴۲	ایاز حمود	۷ - درنگ آواز
۴۷	امان اللہ نصرت	۸ - دسویں سیاون
۴۹	غلام حسن دردمند	۹ - شہیدتہ خطاب
۵۲	فدا حمید نومیر	۱۰ - سیاون
۵۳	غلام نبی کوکب	۱۱ - داسلام ترانہ

شماره	عنوان	صفحه	نویسنده
۱۲	سلام سلام	۵۶	وفایار منکل
۱۳	تنده	۵۹	ایمیل پسرلی
۱۴	دآزادی شعار	۶۳	توریالی خامنی
۱۵	دافتراستان تقضیی محل په باره کنی... دحـر	۶۷	۵ سیمینار
۱۶	دغوندیچی دعموی رئیس راکتر...	۷۶	۵ دلیکونوبهیر
۱۷	متن طرح تصویب شده...	۸۰	ایاز محمود
۱۸	ددپی طرحی د تعقیب لیک متن	۹۵	۱۹ - راغلی لیک

سرمقاله

بسم الله الرحمن الرحيم

د مرغومي شپزمه

د وولس کاله وړاندې شورویانو په چېل تول تقطنامی تواند په افغانستان نظامي تېږي او کې، تر یو لک زیات پوئیهیان په افغانستان ته را وستل او په سوځه ټانکونه او لوټکې یې د افغانانو د اېل کولو، نېکېل کولو او د افغانستان د مستعمره کولوله پاره زمونه په هیواد کښې خای په خای کړلې.

ډاټېږي د ومره وحشیانه او سنجول شوی او چېر سی. آی. آی په امریکا او ائتلجنټ سرویس په انګلستان کښې وارخطاکړل او نېړیوالو ټولو په یوه خوله دا ومله چې افغانستان نور د شورویي مستعمره شو او د نړۍ له جغړ افېچې نه، یې د یوه آزاد هیواد په توهکه له منځه تللى و باله.

شورویان او مزدوران په هم په دې تېږي د ومره دا ده او غواړه ووچې و میل به یې: نورنوبه یې افغانستان کښې د یوه فیر کې دلو امکان هم نه وي. مومنو او په آزادی مینوا افغانانو د شورویانو زور، وحشت او غرور هم لیدل او د نېړیوالو وارخطاکۍ او ورسه د دوی له خوا د دې خبرې منل هم

چې نور نوا فغانستان دروس مستعمره دی. خو دوی خنگه کولای شول چې ژروندي او د خپل وطن غلامي و مفي او ژوندي وي خود زورکير د بمن د غلام په توګه ژوند وکري.

نودې وحشيانه تېرى نه یوازې دا چې د دوی اراده، ایمان او غیږي ګمزورې، نه ګرای شول بلکه نور یه هم توان او قوت ورو با خبشه او نور یه هم د دوی د همت د یوې ته تېل ورکل، تر دې ځکښي که د خلقيانو په وړاندې د هېواد په غرنيو اوله بناړونو ځنه لري سيموکښي قيام رواني د اوخت دې پاڅون لمنه بناړونو ته هم راوغزې ده او ان د افغانستان په زړه ګابل ګښي هم تش لاس پاڅونو نه پيل شول، دکب د درې یې نېټې او لسي پاڅون او بیاډنور د ۹ نېټې روشنکري پاڅون دومړي ژورا او غیزمن ووچې تراویسه یې لاهم سلسله روانه ده.

د شورو یانو د توپونو او ټانکونو په وړاندې پوره د وولس کاله د افغانانو ککري و جنگیدې، د او سپنې او غوښې مقابله او د وسلې او ایمان مقابله روانه وه.

دنیا ولیدل چې په دې د وولس ګلنې د وړه ګښي افغانانو تريونيم مليون زیاې ککړه قربان ګرې او په دې قربافه سره یې د شورو ی عهی او مدرنې وسلو او د شورو ی اړغابښونو پورې مسلح ځواکونو ته مانه ورکړه او د خپل تاریخي عادت او د دله مخې یې د شورو یانو د لوړې سل زړو عسکرو په شمېره چې وخت په وخت تجدید او تبدیل شول، دوی ته تلفات وړولوړلې یعنې د شورو یانو د خپلوا اعترا فاتوله مخې دې هېواد پنځوں زړه عسکر په - افغانستان ګښي مړ او همد وړه په ژوبل او معيوب شول او د نهه ګلنې جګړې په او بدوکښي په داسې ماټې و خوره چې درې کاله وړاندې ځاز مونې له هېوادنه په تېښته وو تل.

تاسي د خدای جل شانه ڪار و نوا و د ايمان قوت ته وکوري؟ او سچي پر افغانستان بانديچي دروس د تپري ديار لسمه ڪلينه ده، داسي وخت راغل چې هجه افغانستان چې د وولس کاله وړاندې نړۍ والو د نړۍ لفشي نه ديوه آزاد هپواد پر توکه معوه شوی بلیو، په خپل ځای دی او په عوض کښې پي د شوروسي هجه لوی قدرت چې د نړۍ لوی څوک ټا او پر افغانستان باندې پي د تپري په وخت کښې امريکا ترې په لزه او د پاکستان، هندوستان، ايران او منطقې د ټولو هپوادوند لاندې کولو ویه په راولاهه کړي وه، او س نشته او همه ګه لوی شوروسي اتحاد چې مزدروانو فيه په کابل کښې ویلر پرې کاوه د نړۍ له نقشی نه سمه شوی دی.

ربنیا هم چې نه موند هپواد لوی عارف خواجہ عبد الله انصاری دېرښه او پا خه ویلی دی:

خدايا! هر که راخواهی براندازی
با درویشان دراندازی!

«اداره»

د شوروکي سقوط

وسله که د ايمان په حکمکه کښېنځي میدان کښې
بریابه دې په برخه ويا لایه تل تر تله
ده کلکه اراده، درنه وسله پي ځکره مغلوبه
چې زه پي نشت کولم هغه نشته او س پخپله
ح-رفیع

لقد خلقنا الإنسان في أحسن تقويم

انسان دخاوند تعالیٰ یوم حکم او محکم خلوق دی، په نسلکلی او زیبا صورت کنې په پیداکړی. ګډمه جسمی او صورتی بنسکلیتا چې انسان په لري بل هېڅ خلوق په نلري، چې د قرآن کریم دالتین سوره آیه کنې د دفعه نعمت انعام یواجې او یواجې په انسان شویا دی، د اسې فرمایي: «لقد خلقنا الإنسان في أحسن تقويم»

کوم بنا یست چې انسان په لري بل هېڅ موجوده په نلري. رساقد، نسلکلی او مناسب غرې دی چې د انسان نسلکلا لازیاتوی.

که خمہ هم په ظاهری ډول انسان او یور حیوانات دغروپه حساب یو برابر دی، مثلاً دوہ سترکی، دوہ غونبونه چې انسان په لري حیواناتوته هم ورکړ شوی دی خو حیوانات خلور ډول بلکېږي. حکم چې په خلورو رو روان ویا په یوه حساب خاروی هم دوہ بشپی او لامونه لري خو لامونه په دلاس ڪارنشی ورکولی، همدا سبب دی چې حیوانات هر شی په خوله

کبئی نیسی او خوری یا پی او نشی کولی چې مطلوب خواره دغیر مطلوب خوره و نیپل او جداسکری.

حیوانات که دقوت دعوی چاکری چې ٿمکی خیری او قلبي کوی، خو انسانان عرونه سوریا کوی، څاروی که دراندہ - دراندہ بارونه و پی خو همدا انسان ېږی ورباندې باروی، مرغان که خه هم العزی خو و نیونه ی د لاسو ځ کار نشی ورکولی - که طاؤس پخپلو بنا یسته و بنهونا زینې ی - خوه غه چې زدنه ورپیا - زلفی دی، که یو چل خوک په کبئی راتاوشول نویسا ی خلاصون نشته دی، بازې پخپلو پخواو متروکه مغرورویا، خوبیا هم داباز تل دانسان په پنجوکنې عحبوں او بندی وی.

انسان دی چې په جسی او معنوی لحاظ د ټولو غلوقاتونه بنسکلی او پیاوپی دی چې دانسان په شان بل هېڅ غلوق بنسکلی او زپیانه دی. فایي چې عیسی بن موسی الهاشمی ته چې میرمن یې ورته دې زیاته گرانه و، یو ورڅ یې ورته وویل : که د سیپون محمد نه بنا یسته نه و پی نو په درې ھلaco طلاقه یې ؟ ! بنهځی یې په دې خبوده ھان طلاق وکا نه - ورنې جدا شو - په الهاشمی د بیلتونا دېرنه او ندہ موده تېره شو، یوسههار د وخت خلیفه منصورته په ڈرا شواو جریان یې ورته وویله، منصور ھم دده درد دواه لپاره د قلمرو علماء راو غوښتل، په دې بې رخه کبئی یې ورته فتوی چا وغونښته، علماء حکم وکړچې بنهځی ورباندې طلاقه شوی ده، خود امام صاحب ابو حنیفه (رحمه الله عليه) یو یار چپ او - خه یې او نه وویل، نو منصور ورته وویل : تاخو هېڅ ورنې وویل ؟ هغه په حواب کبئی ورته د التین وال زیتون و طور سینین و هذَا الْبَلَدُ الْأَمِينَ. لقد

۱۱، اغلب گومان کېږي چې دایار به یا امام یوسف او، حکم چې د دغه خت مشهور مفتی او قاضي او، لیکونکي

خلقنا إلا نسان في أحسن تقويم... سوت ولوستا أوورتريبا وويل: به دغه سورت کښې نبودل شوی چې دخاوند تعالی په خلوقاتو کښې دانسان نه بل مېکلې مخلوق لشته دی، نود هاشمي بخه دده په ویانه طلاقېږي بخه ې د چخوا پشان منکوحه بخه ده، منصور هم نوموري یا بخجي تېيغام واستاوه چې د فرقت پرده لري کري د خپل مېره اطاعت وکري او زړه ې نوشال وساتي (ا) .

دانسان معنوې پیاوړتیا او قوت دی چې تول مخلوقات ې تابع او محکوم دی، هغه حیوان چې خاوند تعالی خپل مبارک کلام کښې په اعجبالحیوانات سره یاد کړیدی چې په جسمی لحاظ ډېرقوی دی خوبیا هم دانسان محکوم او تابع دی، که وړوکې ماشوم ې مهار کري نو هر حای ته و سره روان وي دا حیوان او عجیب مخلوق او بن دی: وإلى الابل كيف خلقت ... »

د او بن په خلقت کښې عجیب او غریب نېټکنې او کته جي موجود یا دی، دراندہ- دراندہ بارونه وری او خوراک ې زعف دی هېڅ حیوان په خوشاله بارته غاره بن دی، خواوېن بارته چوکېږي، ترڅو په اسافه بارور باندې بار شي، او بن تشي متیاز چې د شاخو خواهه کوچي، او سبې او شپانه ته ې پلېتی مهالوچي، که خهد هم فیل هم د خلقت په لحاظ د او بن نرکم نه دی د وجود ې عجیب او غریب ساخته ان دی او بنه دراندہ بارونه وری خوکوچا کته چې د او بن په وجود کښې دی فیل د هغونه محروم دی.

په او بن کېټې بکاره ډول د اپخه کته چې دی:

۱- د بشودونه ې استفاده کېونې.

۲- غونبند ې خورل کېونې.

٣- سوپلی و ریاندی کمپیوی .

٤- دفرویونه پی قیمتی پوسباک جو پیوی .

٥- او بنه درانده بارونه وری او خوارک بی پی قیمته او از اند شنیدی هغه زور دی اچی نور خاروی پی نه خوری .

او بنه دی اچی دولبی په مقابل کنی مقاومت لریا او ترسو و حبوبه کب تنده ز عملی شی - په بیو رفتار روان وی او ستمانی نلریا .

دانسان معنوی لو رتیا او منزلت دی اچی دلخیکی د منح خلیفه او و اکار شو، انسان حکمکی د سرحاکم شو اچی په کمایی صفات من و صفا دی - هغه صفات حقیقی خالق جل جلاله و رکریدی اچی نور موجودات پی نلری .

انسان دعلم په کانه بنا یسته دی، دانسان دعلمی مقام ایجاب دی، اچی دواکاری ادروند بارور په غاره شو انسان د تغکرا او تدبر خاوند دی او له دی لاری کولی شی اچی بنه او بد بیل او جلا کمی، که خده هم په ظاهري ست رکخاروی هم همود او گونک پیش فی، خود بسو او د بدرو تو پیش شی کولی، انسان ته خاوند تعالی دزره ست رکی و رکمی یعنی د عقل په نعمت موه دی - کولی شی اچی نه بانمن او فایده من یو دبل نه بیل او جلا کمی ، داسی کار او عمل ته لاس او بند نکمی اچی دده او یا پی د نور و رونویشی قویی په کنی زیان او تاوان وی .

نور حیوانات هم ز به لری خود تکلم او دوینا قدرت او رسه نشته دی ، انسان ته خاوند تعالی و بیاند ه او کویا ز به و رکمی ده اچی دزره حال مخاطب ته پری بسکان او بیان کمی .

دنیا او ما فيها او تقول نعمت نه دانسان لپار و خلق شویادی ، لکه چی قرآنکم د دغه نعمت یا دونه کمی فرمایی :

هولالذی خلق لکم مافی الارض جمیعاً ^(۱)
که دھمکی په سرخلوقات ولیدل شي - لیدل کپری چې تول دانسان
په خیر او گکته دی او هر خه دانسان په خدمت کښې دی، حتی زهرکه خه هم
زهـر دی او مـرکـوـفـشـی دـی، خـوـیـهـ دـیـ کـنـبـیـ هـبـمـ دـاـنـسـانـ خـیرـ اوـ
منـفـعـتـ دـیـ، یـوـ وـخـتـ دـاـنـسـانـ لـپـاـرـهـ زـهـرـ دـوـاـکـرـیـ لـکـهـ چـېـ نـنـ وـرـخـ پـهـ
خـیـسـوـ دـوـاـکـانـوـ کـښـیـ استـعـالـیـنـیـ، دـاـهـمـ دـاـنـسـانـ لـپـاـرـهـ دـزـهـرـوـ گـکـتـهـ دـهـ چـېـ
مـضـرـ اوـزـیـاـنـ منـ شـیـانـ وـرـبـانـدـیـ وـوـزـنـیـ.

داـشـتـهـ مـیـ آـیـدـ بـکـارـ - وـلـوـکـهـ باـشـدـرـهـ مـارـ

دـاـیـاـهـیـ سـوـرـهـ پـهـ ۳۳ـ آـیـةـ کـښـیـ اـنـسـانـ دـدـهـ دـمـعـنـوـیـ مـقـامـ پـیـاـسـاسـ
عـاـطـبـ شـوـیـ، تـرـخـوـ دـغـهـ سـتـرـ تـعـتـ تـهـ مـتـوـجـ شـیـ چـېـ لـرـاوـ سـپـوـرـ مـیـ دـدـهـ تـابـعـ
کـرـجـوـلـیـ شـیـ، شـپـهـ رـاـوـلـیـ چـېـ اـلـمـ شـیـ اوـ اـسـتـرـاحـتـ وـکـرـیـ، بـیـاـشـیـهـ وـرـجـ کـپـرـیـ
چـېـ دـھـمـکـیـ دـمـنـخـ نـعـمـتـونـهـ رـاـتـوـلـ کـپـرـیـ اوـ اـسـتـفـادـهـ وـرـخـدـ وـکـرـیـ.
سـخـرـلـکـمـ الـفـمـ وـالـقـمـرـ دـاـبـیـنـ. سـخـرـلـکـمـ الـلـیـلـ وـالـنـهـارـ.

اـنـسـانـ دـیـ چـېـ دـوـچـېـ اوـ دـرـیـاـبـوـنـوـ پـاـچـاـوـیـ، پـهـ وـچـهـ کـښـیـ وـرـتـهـ مـیـوـچـیـ اوـ
دـخـوـلـاـکـ خـیـزـوـنـهـ زـرـغـوـنـهـ کـپـرـیـ - بـنـچـیـ منـظـرـیـ اوـ بـنـایـسـتـهـ کـلـانـ وـرـتـهـ رـاـتـوـکـیـنـیـاـ.
پـهـ دـرـیـاـبـوـنـوـ کـښـیـ دـکـشـتـیـوـ پـهـ سـرـسـیرـ اوـ سـیـاحـتـ کـوـیـ، قـیـمـتـیـ شـیـانـ وـرـخـنـهـ
رـابـاسـیـ؛

وـحـلـلـنـاـهـمـ فـيـ الـبـرـ وـالـبـحـرـ وـنـقـاـنـاـمـ مـنـ الـطـبـیـبـاتـ ^(۲)

داـسـانـیـتـ لـوـرـ مـقـامـ دـیـ چـېـ پـیـغـمـبـرـانـ بـیـ دـدـوـیـ نـهـ وـتـاـکـلـ اوـ دـمـلـائـکـوـپـهـ
شـانـ نـورـانـ خـلـوـقـ بـیـ پـهـ خـدـمـتـ کـښـیـ وـکـوـمـارـ شـوـلـ - دـاـسـلـامـیـ شـرـیـعـتـ

(۱) دـبـقـرـیـ سـوـرـةـ ۲۹ـ آـیـةـ

(۲) دـاـسـرـاءـ سـوـرـةـ ۷۰ـ آـیـةـ

عقیده په دې ده چې خواص د انسانو په خواص د ملائکو افضل او بہتر دی او عوام په په عوام د ملائکو لوراوجوک دی.

د خاوند تعالیٰ استاری تهول په مقربو ملایکو لکه جبرائیل میکايل عزراييل او اسرافيل عليهم السلام باندې افضل دی.

دا چې یو خوک دومه د قدر ور، حبوب او مقرب شی چې هر چه د هغه لمپاره خلق او پیدا شي - ان تر دې چې د ملائکونه په مقام لوراوجوک شي نو د داسې مخلوق بار او مسئولیت هم لادرند په ی خکه چې:

حسنات الابرار سیئات المقربین

نو د مقربو لوندې خلکو حسنې او پهک عمل دکناه او معصیت حیثیت لري. نو د داسې موجود ته چې تهول موجودات په په خدمت کښې دی، ورته پکار ده چې د نړۍ سر د کلانو باغ کړي چې هرو خوا، هوا او فضا کښې په آرامي او اطمینان وي - د بشریت مینه - د مینې مینه کړي، داسې نه چې د غم او هم جو ګنو په کړي، حان او جهان په لوړ لاس بد بخت کړي، په ربړ او حمت په اخته کړي، بنکلوته بناي چې حان او جهان ته بنکلی جهان جو کړي، خکه چې انسانست د مینې - حبست او الفت د نیاغوړۍ - د بېلتون او فرقت خڅه کړکه او نفرت کړي، انسان د انسان لپاره ورور غولوي داسې نه چې انسان نسیان کړي او فقط خپل حان و پېژن او بس. رښتني او واتني انسان هغه خوک دی چې کته په تهولوته ورسېن وي او د تهولو په خدمت کښې او وي.

خیر الناس میں سمع الناس

بېترین د خلکو هغه خوک دی چې خلکو ته په کته ورسېبوي.

تحليل

تأثیرات عظیم انقلاب اسلامی افغانستان

برههه کان مبین و مبرهن است که جهاد و مبارزه برحق ملت متدین افغانستان مبنی بر عقیده واید یولوژی عالی اسلامی استوار است. مخالفت و مخاصمه در برابر الحاد و دھرتی و مقابله با منکر و منهیات در اردوگاه کفر و کسونزم جز بر سر اید یولوژی و عقیده چیز دیگر محاشده نمیتواند. انقلاب عظیم و ظفر مند افغانستان که جهت احیاد دین حنفی اسلام بعد و عظمت تاریخی و عنوانات ملی و حصول استقلال سیا سی کشور و بخاطر حفظ و حراست تامیت ارضی راه افتاده بسی اثرات عسیق و فرزانیده در نهاد و عقیده و رسوم ملی مردم افغانستان گذاشت پیامدهای این انقلاب هیات اسلامی و غرور ملی و شهامت افغانها را که بعد از شیعی قرن در برابر سوپ پاور جهانی به نمایش گذاشت یک بار دیگر به جهان ایشان داد که نیروی ایمان و طاقت اسلامی و غیور ملی مردم متدین افغانستان شکست ناپذیر است. این انقلاب و چرخش عظیم که هفچھات تاریخ کشور

مارا درق زد زندگی سیاسی اجتماعی مردم مارا یک باره تعریض نمود. تحولات اساسی و تغیر بنیادی و دیگر گوفن باهی در حیات سیاسی و اجتماعی ملت افغانستان ایجاد کرد منخرفات و موهومات و رسم و رواج های کهنه جاهلی را در هم کوبید. ملت مونم افغان را در موقف حساس و حالت ستود و خطیب قرار داد مودال و روحیه زمی شان را بدرجه کمال و مدرج حیرت آوری در جهان بشریت بروز داد.

از آنجاییکه وطن عزیزها افغانستان از بدو ترکیب و تاسیس صحنه کشکشها و ماجراهای سیاسی بوده به مرابت در رطبه تعاون و غارت گری سقوط و نابودی فرورفته و سالها موره تاخت و تاز مهاجمین و کشورگشایان و زمامداران توسعه قوارگفت است اربابان زندوز و جنایت پیشه و دشمنان انسانیت در طول تاریخ وطن مارا میدان پیکارخونین قرار داده سر زمین زیبا و سر سبز مارا بدشت کویر و شنیار تبدیل کردند از چوکات انسانی و معلوی و مصادق بشری و منشور حقوق ملل عدوی و عبور و از منزو سرحد انسانی تخطی تعاون نموده و بسی مظالم اخلاقی و جنایات غیر انسانی را نسبت به محیط و میهن و هردم ما مرتبک گردیدند معادن و منابع سرشار طبیعی کشور مارا چور و چپاول نمی و ذخایر زیرزمینی و روز میخی مخصوص پیداوار دهقان و زراعت پیشه را دزدی و غارت نمودند. اجمار کریمه و صنایع نفیس و هنر های نایاب و آثار تاریخی و اثرات معنوی قیمت بهارا به جیب و دامن زده اموال منقول و سرمایه زندگی و پیرایه معنوی سر زمین مارا به یغما بر دند. ماشین صنعت - تختنیک و اقتصاد کشور مارا معیوب و فلجه ساخته عمرانی و اراضی حاصل خیز و تفریج گاه و مناظر و مشهد خانه و کاشانه همگان را به پرستگاه نابودی سپرده ملت قهرمان و باشامات افغانستان با وجود این همه دشواری ها و معضلات اجتماعی و اقتصادی - تهدید و تعذیب - فشار و اختناق - عظمت تاریخی و نیروی

اسلامی وغور ملی خویش را ز دست نداده با صبر و حوصله واستقامت و با ملت در برابر این همه مسائل و نابسامانی ها - وحزن و پریشانی الام و بخوبی نکت و تئیه روزی موقوف و مولال خود را ز دست نداده با عزم متین وارد اه راسخ و عقیده ایمان کامل در برابر انواع مشکلات مقاومت و پایداری نموده - شرایط سخت و دشوار زمان را برد اشت و تحمل نمودند - با اثر همت و الاو جریت اخلاقی و اراده شکست ناپذیر خود ملت حیران و سرگردان و بی خانمان را ز منجلب بد بخوبی و پریشانی نجات داده و بجاده سعادت و بهبودی رهنمایی کردند -

شالوده جیات بی سامان آتها را ماس و پریزی نموده مراحل زیست و زندگی ایشان را رونق تازه بخشیدند - بدین منوال قاطبه ملت افغانستان فروپاش حیات نوین خود را ز سرگرفتند - با نیروی فرهنگ غنی و شهامت اسلامی ستگرهای ظلم و استبداد را در هم شکسته - سیاست های شیطانی و نیروهای طاغوق را در میدان معركه قلع و قمع نمودند، افتخارات ملی و غور اسلامی را احیا، بجد و عظمت تاریخی و رسالت انسان خویش را زنده و روشن ساختند بتأسی ازین منظور اشارات تداوم جهاد و مبارزه ملت قهرمان افغان بوضاحت روشن گردیده . دسته های از انقلاب اسلامی بسوی موفقیت و کامیابی در حرکت اند . افغانستان امروز به صفت مرکز اسلامی و منبع فتح و پیروزی انقلاب - های اسلامی و فرهنگی از ادی بخش در سراسر جهان محسوب می شود . درین عصر فرخنده مبارزین و جهادگران افغانستان از خطه باستای خویش در فرش تو خسیه را بلند نموده و درجهت سرکوبی دشمنان اسلام و پیاده کردن قافون اسلامی در کشور می شتابند . این بستهین دلیل وادعای روشن است که انقلاب اسلامی بصورت پیگیر و دوامدار سنگرهای کفر و العادر را ویران میکند و هرگونه تلاش ضد اسلامی و خلاف انسانی را نابود نموده بسوی اسپیده دم آنگردی واقعی روشن پیش میرو داین همه مبارها و افتخارات

عظیم که امر فرز نصیب ملت مبارز و شهید پرورد افغانستان گردیده. نتیجه جهاد خسته‌گی ناپذیر سعی و تلاش شباروزی امت مسلمه و نمره یک عمل ارزشده اسلامی است که آینده در خشان و سالم را در قبال دارد. کار و این پیکار و مبارزه بسوی هدف نهایی و در هم کو بیدن آخرین سنگر دشمن و نابودی کامل بقایای پیروان مکتب طاغوت و در پیچیدن بساط الحاد و هریت کامهای متین و مستحکم برداشته می‌شود. ملت مومن و فداکار افغانستان در پرتو حکمت و فلسفه قرآن و در فروع فرهنگ اصیل اسلامی جهاد و مبارزه اساسی واقعی را علیه استکبار جهانی و تجاوزگران هژمونی و قلدر اغذار نمودند و در طی مراحل این جهاد مقدس هرگونه مشکلات و دشواری هارا دریافت و تحمل نمودند.

سراغنام این حقیقت را شا به کردند که ملت مسلمان افغانستان در مبارزه بجات بخش خود پیروزی شوند هنر نظامی و فنون حرب و مولال روزی خوبیش را در جهان به نایش گذاشتند از یک از منون بزرگ تاریخی موفقی و پیروزی بدر آمده اند و به جهانیان و زورگویان ثابت ساختند که مردم افغانستان دوران ساز و سرنوشت سازاند و استعداد آنرا دارند تا بر سرنوشت خود حاکم شوند و هنلاحتیت کامل دارند تا ادعای نمایند که دشمنان اسلام دیگر نمی‌توانند به آوشان زعیم بترانندند. مژده و لذت گوش به فرمان خود را بر ملت ماتخیل کنند. مردم افغانستان و پاسداران انقلاب اسلامی اجازه نمیدهند تا البرقدرت هادر زندگی ایشان مدخله کنند. صفحه در خشان تاریخ کشور ما را مغشوش نمایند. ما همچنان به دیگران این حق را نمیدهیم تا در سرنوشت مابازی کنند. به حلقة‌های استعماری اجازه نمیدهیم که با چهره کثیف خود علیه اسلام و علیه انقلاب اسلامی مانیزگ و فربکاری کنند. ای که چشم بینا و خمیر آگاه و قلب منور دارند به خوبی میدانند که انقلاب عظیم افغانستان انقلاب یک ملت نیست این مبارزه و جهاد

تهامیاره مردم افغانستان نیست. بلکه این جنبش و تحرک که جهت ازادی و استقلال می‌بینی و تامین حق مسلم و مشروع انسانها راه افتاده یک طوفان همه‌جانبه و رستاخیز عظیم جهانی و همه گانی است که برای عموم ملت‌های خفته در زنجیر استعمار پیام از زنده و نوید از ازدی به ارمنستان آورد.

این انقلاب ظفرهند و تحول سرنوشت ساز که جهت اقدام برای ازدی از سارت و بخاطر خجالت بشر از زیر بیغ استعمار و رهایی ملت‌های محکوم در بند طلس کمیونیم جهان‌خواه بهمت و اراده نیک سپاهیان سریکف اسلام و قشمنور جامعه فنیروی اصیل مکتب توحید ترتیب و اثر داده شده است بسوی پیروزی نهایی و درهم کوفتن آخین بتفایی چاکران کرملین انهدام لانه‌های جاسوسی آنها ادامه دارد.

باگذشت هر روز انقلاب شکوهمند ملت متدین و باشہام افغانستان قوی و نیرومند گردیده به حیثیت و اعتبار، عظمت و جلال آن افزوده می‌شود. بجهادین و سنتگواران توحید در ساخت نظامی و سیاسی و فنون حربی معلومات و آنها بیشتری کسب نموده و در عرصه نبرد و میدان مبارزه و صحنه پیکار تجارت کافی بدست آورده با هنر نظامی و شیوه‌های ارزی و تکنیک حربی برخوبی مطلوب و شایسته خبیر و اگاه می‌شوند.

بعی این اصل و اساس باشیت دام جهاد و مبارزه پیکر جاهدین جان بگف اسلام در طی چند سال ضربات کوبنده و مهلاک بر پیکر سخیف کمیونیم جهانی و قشون وحشی روس وارد آمد. پوزه پیروان اصول منحرف لین بخاک خون کشانیده شد. دشمنان انسانیت و خصم ملت متدین افغانستان موقوف و قیسی اش را زدست داده نیروی بشری و مویال رزی آن مضمحل و متلاشی گردیده است دیگر قدرت و توان مقابله را یا مبارزین اسلام نداشته و جریت حضور چنگ و مبارزه را در صحنه پیکارنده رکتلاشهای مذبوحانه مزدوران گوش بفرمان کرملین و هواداران مسکو و سیاست بازیهای سردمداران کمونیزم و حشی ادامه دارد.

آری؛ دشمنان آشتی ناپذیر اسلام بدست پاری دلگان دوره گرد و شست عناصر وطن فروش تلاش مذبوحانه و مجرمانه دارند تا فضای کشور ما را آلوهه و آگنده سازند به خود از آنها پیروزی انقلاب عظیم ملت مؤمن - افغانستان را به تعویق اندازند. دسایس و توطیه و چرند های معارضان خالفین اسلام و دشمنان افسانیت ق تندباد های اخراف و سقوط ناشی از توطیه و بایوه سرایها معاندین دین حنیف اسلام و حرکت موزیانه و مرمنزانه دلان بین المللی و اظهارات غیر مسئولانه برخواز از طرف های غیر ذی ربط که پارای امبارزه و جریت حضور میدان معرکه و جنگ رویارویی را با دشمن مجاوز و خذلان ندارند از یک جهت پلان و نقشه های حریفانه عاشر ارتجاعی و حلقة های استعماری شالوده و بنیاد مستحکم نهضت اصیل اسلامی مارا تهدید میکند.

بایرن ظرداشت این ملاحظات راه بخات و صواب و رهایی ازین مخلب و بخوبی و عاصره استعماری، تا مین و تکیم حکومت اسلامی و حصول منافع عامه بدون درگ و سالم و موضع میریهای قاطع و سازش ناپذیر عجا هدین سریکف اسلام و سنگره ایان وارسته و فرزندان صدیق، منور و آگاه و بادرد مکتب توحید امکان پذیر نیست. بناء وظیفه ایمانی و وجیه اسلامی سپاهی سلحشور عجا هد سلاح بدش و خامه بدست و سنگر نشین است تا سد آهین را در مقابل دشمن شکست خورده و موزی تشکیل دهنده، ید وحدت و اخوت و فتوت را بهم داده صفو خویش را فشرده تر و حلقة وحدت و مؤدت و بادری را مستحکم سازند. دست های سیاه را از حیم جهاد قطع و بر نقش پایی اجنبی چلیپا گذارند تا باشد که کار و از پیروزی انقلاب خونی بار کشور عزیز مابه سرمنزل مقصود رسد. گشتی و رشکته ملت متدهین و باشها می افغانستان به ساحل مراد لگراندزد و مسافرین این سفینه دریای خروشان به سر زمین اباقی و محبوها خویش پیاده شوند.

بامیدان روز

دکمونیزم ماتی درویی تپری مختیوی کولای شوای؟

که دانصف خبیث شی ینو شله پیری باید دجهاد پیری و نیمه شی، دا
یواجی په دې نه چې دجهاد او جهاد نم په نړۍ کېږي لوړ شو او دنړۍ
د هرې خپر وف او راه یو د پروګرامونو بشکلا همدا سپېخلي تکاو بلکې
دا پدې چې همدي جهاد د بشریت ستړ دېښت نه چې دکمونیزم جشي
نظام د یامات وړکړه.

کمونیزم چې دنړۍ له مدرنو مفکوره خنډ یوں مهیه مفکوره
پېژندل شوی او د انسایت د پیکر نهیا ته بخه په دې پوچه او واهی
مفکوره مسمومه او مفلوجه شوی او، سره له دې چې دا مفکوره له حقیقت
واقعیت او بشري فطرت خنډ خواهی او پس دې و خود روسانو استعاری
سیاست او فطرت د دې مفکورې د تطبیق لپاره له د ول د ول چلوبو خنډ
کارا خیست، له دروغونه انسیولی ہیا تروژلو، وهلو، بندی کولو چې
هر خه بې په وس کېږي وو هنډه پې وکړل له بل لوړۍ پې کمونیستی نړۍ

داسی او سپنیزد پوال کښی بنده و ساتله چې د هغه د حکمکی د سرله دوزخ
خخه خولک نه خبرېد، سرېن په دې چې د کونست نو سانوله لوړی
د یکته شوی الفاظ په نړۍ کښی د منزدورو کسانو د خوله وړه او تغیرې
او تبلیغاتولب او لباب فو اونه ریات شمېر په خان ناویسا انسانان وړاندې
عولیدلی او ورته کرووو: د ګډونستی نړۍ ظاهر ګیاندې اوږد او د
شوي شفال په خپل د ولسا په منم نظامی بلک جو یو، په ملکوو
ملتونو سبی، ویتو حق او په نړۍ کښی دنظامی سیاسی لوړی
حو - - پول یاد بدل او همدي ټومونو ته زیات تې یغ کېدل د نړۍ له اړادو
خلکو سو هم د افکر خندانه پیدا چېږي وو ځی رستیا به کونستی
بلک یو پیاوړی بلک او د هغه په شاکرل او ماتول به یونا شوون
کار ویا.

په افغانستان کښی چې ځله روی ټوکان د یو ځی خونزړی کوډ تا په شیجه
کښی په سیاسی قدرت قابض شول، همدا به یې ویل چې د تاریخ خخ په
شانه کړی، زمینې د انقلاب! شانه د نړۍ پیاوړ ځیا قوت ولې دی او..
خود افغانستان تشن لاسی مسلمان ولس چې لاس په تونه کړ او د دې
وحشی نظام د مخنیو ځیا و په ملاوې و تړلې، کونستان پو شوله چې
په هنې شمېر کښی خطا دی له دې چې او رخ طایي خخه یې یو په بل خولې وکولې،
دخلق او پېچم په باندوانو کښی بېلولو لاراغی، وفادار شاکر د نهپل نابغه!
استاد په سټونې پښه ورکښې پسوده نش دې وو چې د ګډونستی جبری
و خپلې چې رو سانو خپل لاس پوځی بېرک د تا شکونې په وړاندې ځابل ته
راور ساوه او په وینولر لې نخت یې کښېناو.

بېرک هم چې هر ځله سیاسی مانو ټهار او پهندې کړي خد کته بې
ونه رسوله، رو سان هم چې خپل و خپل پوځ یې په خورا مدنې و سله سنیال

دېبرک دھمايې لپاره ۾ السېرلي وو په خان پوه شول چې دا حساب هم نه ووسم ، په سیاسی تو طیو یې لاس پورې ڪرخو په عنزت سرم خپل هېواده ته وکړي خوکله کېټلای شولی زهوبن د مسلمان ولس ۾ اپا خبیدلی دینې احسان او له هت او غیرت خنډ کې خپا ند پا خون خو به نو هلتا او پېړي چې د خپل هدف په ترلاسه ڪولو ڪښې بریا لی شي .

جهاد یا پا خون نه یواخې کمونستان په شا و تبول او معنو یې پخپله خطا په اعتراف ڪولو مجبور کړل او د حکومت د مشربابه وړاندېز یې جا هدینو ته وکړ، بلکې هم د چا جهاد په کمونستی تهول نړۍ ڪښې بدلون ګروست، د اورسا بلاک مات شو، د لیئن جسمه لانسکوون، د برلن دی یو و نرپید او چاوسکو د ملت د قهر په خپو ڪښې اعدام شو . په لنده توکه د کمونیزم د کړغېړن نظام نخ د اسې تو شو چې د هغه پوچ نظام د ہر فئر دې حامیان نن هغه انجاعی او له موده لو ٻدل مفکرو گهني .

خو ایاد کمونیزم دا ماتې دروسانو د تېري خنډ نیسي ؟

دا هغه پوښته ده چې باید وړیاندې غور و چې، خوکوم تاریخي اثار او قراین چې په روسي تاریخ ڪښې لیدل کېږي روسان په پردي خاوره تاریخي تیری کوونکی دی له هغه وخته چې روسانو د تاتاریا یا نوله باج ور ڪولو خنډ خان خلاص کړله هم هغه وخت خنډ یې په تیرې سیل کړي، د خپل عدو دې خاورې په ختیح ڪښې یې اسلامي او په لوید یې ڪښې یې مسيحي ُحکی او هېواده یو پر بیل پسې ونیول چې تر ۱۸۸۰ م ڪال پورې د منځنۍ اسيا خاوره نیول یا له شیخ شامل او د هغه له پیر وانو سره ۷۵ کاله د فرقان په سید ڪښې جنگکېدل او هغه سیمه نیول ان د پنځده سیمه له افغانستان خنډ په زور قبضه ڪول تهول هغه شواهد دې چې روسان پخواتر کو نستی

نظامه هم تیری گونئیکی وو، سریزه پدی په کونستی دولان کنې هم چې په بنکاره خو ۱۵ جمهوریتونه وو مکن کری قدرت له لینین خمہ بیان گریا چې پوری دروسانو په اختیار کنې و .

په نړیه د سلطې پیدا کولود پلان هر اجان بیا هم روسان وو، د ولسا په بلاک کنې چې هدا ۱۵ جمهوریتونه او د ختیجې اروپا تول کونستی ھېوادونه پکنې کده وو بیا هم د اختیار وکی دروسانو په لایس کنې وی، د ھومیکان په اقتصادی بلاکونو کنې هم روسان مسلط وو پدی تولو معاملو کنې چې تشن په نوم به نور ھېوادونه هم پکنې - یادې دل تول پلان او عمل دروسانو و .

همندا اوس اوس چې په روسیه کنې موافق او غخالف قوتونه او - اشخاص پېژندل شوی تول روسان دی، گریا چې روسی چې وړیاندې کو تا وکړه هنډه روسان او چا چې ڪو د تاماټه او د گریا چې قدرت پې وساته هم روسان وو.

نويه هر دور کنې تشن په نوم اتحاد او بلاک وو خواصل روسان سلط وو، نن چې کونستی نظام نشه، د ولسا بلاک مات او د ھومیکان قرارداد وروست شو خوپیا بعم د دیموکراسی د تطبیق په نوم روسان مسلط وې او گنکم جمهوریتونه از لدی غوریې نو سرحدونه بدې دروسانو په خونې د اسی تعینې په چې دروسانو په نوم د خاوردې وسعت د هفوی په خونې پاڼې شي او دا خبره د آزادی او د دیموکراسی تېکه دار!! روسی پلستین گرېده .

روسان، روسان دی که هفوی مسیحیان وو، که هفوی گونستا وو او که هفوی سکیولستان دی خو تېری گونئکی دی او متخصمهين نظر لري چې دروسانو د پېړیا عوامل دېردی او اړنګېزې پې مختلفي .

دروسانو د تېرى یو هدف گئو او بوجه رسیدل دی، شو هلتہ
دا ې بندرو نه او لارې چې د نېھ له ټولو هېوادونو سره پېتاں کېچي
شي او په آسیا ی او افریقا ی هېوادونو کنټرول او تسلط پیدا کړي.
دروسانو د تېرى او په اختیا غوښتني بله انګیزه دا کېدلاي شي چې
هغوي د منځنې خټې په نفتولاس برغه پیدا کړي.
روسان و چې احاطه کړي دی چې هدې احاطې هغوي ته د نورو
حکمکو د نیولو میلان نړیات کړي دی.

دروسانو د په اختیا غوښتني د پالیسی انګیزه یو هم د هموږ د ملي
امنيت مسلله ده حکم د هغوي یو له لورته چین او بل جوړ غربې خواکونه
د دېښتني په حال کېچي ورته پر اړه ده چې له هدې کېله دوې له خپل
ویں سره سه هر طرف ته په نورو هېوادونو بلو سېږي خوږي امنیتی چاپې یا
پلخ او دوې دېڅخه ډاډه شي.

دروسانو لوبنې او د هغوي د خاورې نام ساعدې موقعیت هم دوې د نورو
د خاورې نیولو هڅوېي. چې د منځنې اسیا د هېوادونو په نیولو کېچي غښته
انګیزه همدا کېدلاي شي.

د افغانستان په خاورې د هغوي د تېرى عوامل د امنیت او په معدنې
نېړۍ مودلاس برې موندلو ترڅنګ د افغانستان سترا تیزې کې غوره واله هم دی.
د افغانستان د نیولو په صورت کې نوروسان د نورو هېوادونو لپاره دیوې ګډو جې لړنګي
وو چې د نېړې هېوادونو خصوصاً پاکستان لپاره ده ته دیدا اصلی مړکز جو پیدلاي شوای.
په هر حال پورتې انګیزې او عوامل اوین هم له منځنې ندی تلی، نوروسانو تېرى
هم د کونیزم په ماڼې پاڼی تهندی رسپېنلي او بیا به همدا روسان وی او د هغوي
تېرى او هله به هغوي خپل حد پېژې چې د سیمې هېوادونه ورته دفاعي مضبوط
کړمېند ولري.

دار و ابتداد الفت په یاد

دقلم وزینہ جملہ چی د مهاجرت په شپیو او رو جو کبھی په پیښو کبھی خپریں یی، ماتاہ مم کلمہ کلمہ لاس ته راشی او په دپس شوق سوی پی لولم حککه چی دقلم مضامین دا همل قلم په قلم لیکل شو یا ویجا نو ضرور د خوند و دویی.

هغہ بلہ وریخ راته دقلم دوہ میا شتني کنه د ۱۳۶۹ لمزی ۱۹۹۰ کال دسمبر ۱۹۹۱ کال مارچ لاس ته راغله چی د مر جوم کل پاچا الفت صاحب په یاد کبھی چاپ شوی او د کوہ تا کانو، مارشلا کانو او د او بندانقلاب نه چی شوی او هجرت حپلوا همل قلم او د بصیرت خاوند انوپ کبھی د مر جوم الفت صاحب په نثر او نظم خپل خپل نشر رهه او نظمیز لیکلی وو، پنڈیا سرخ کبھی ماتاہ مم هغہ مضمون چی ماد الفت صاحب په وفات په جلال آباد کبھی لیکلی و د سکھار په د خپانه تاریخ اول دلو ۱۳۵۶ شمسی کبھی نشر شوی و، رایاد شو، خنک چی ما هم د جناب

مرحوم کل پاچا الفت سره دکلو نو کلو نو او بنده پیشند کلوی او حمیمانه دوستی ده ھفه وخت نه چې مرحوم په جلال آباد کې د قبایل مدیر او د اتحاد مشریق اخبار چلو نو کیف لر له او د ولسي جر کې په دولسه دوړه کېنې د شوری په تالار کېنې هم همنظر وو ما چې د الفت صاحب په جنازه د خبرو په لړ کېنې د دوړ د حسنې او صافو یادونه ڪوله نو د مرحوم دا بیت مې هم ویلى ف :

که یواچې په میدان یم درېدلی
ھسې نه چې ناکسی ده بېکسی ده

د مرحوم الفت صاحب په جنازه کېنې د دو ولسي په جنابه د هفه وکیلان (میلان) هم حاضر وو چې حقوق پوهان او قانون دانان وو او ما په خپلو خبرو کېنې د شورا هفو جریانو نو او بخشونو ته هم اشاره وکړه چې کله به د شورې په جلسه کېنې قانوني او حقوقی جھونه کېدل او حقوق پوهانو او قانون دانانو به پکېنې تشریج وړ ڪوله او الفت صاحب به د خپل عادت په بنا چوپ ناست و خو خبره به پوره نه واضح کېده په آخر کېنې به الفت صاحب په خپل نویت د موضوع په ارتباط تشریج او تحالیل وکه نو د ولسي جر کې د ناینډ کانو اذهانو ته به پر پو ته او تسلی به پې پرمیاوشو، بیا به د ووسته د تفربیج په وخت هم هغه حقوق پوهان او قانون دانان الفت نه هر تاوشول او په ظریفانه اندان کېنې به پې ورته وویل چې؛ الفت صیب حقوق مونن لوستی دی او د موضوع تحلیل تأسیه مونن نه بنه ڪوله اشی .

الفت صاحب د خداداد استعداد خاوند او ادب رب ورته نصیب

شوماو. ددې سریک ھم ې معه چخواني مضمون چې دنځکهار په درخپانه کېپي چاپ شویماو، د قلم بجلې محترم وکارکوونکو صاحبانوته واستاوه، که په راټلونکي بحله کېپي نشرشي مهرباني به وي.

د دعلم او ادب د باع کل ورزید

په ۲۸ قوس ۱۳۵۶ عالم فاضل کل باچا الفت وفات شو.
إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ

الفت صاحب عالم باعمل او دعلم سروې حلم لار، ممتاز اديب و په نشراون ظلم کېپي داوجیت مقام خاوندو، اهل قلم و، د خپل عمر پاوندو کېپي یې عفتی قلم ساتلى او پالى و- د قلمي سخاوت سره دوست نواز کېپي د الفت صاحب د ادب په قاموں کېپي د ملاحي جمله نه ليدل کېپي. د چا ھیوھه في ننده کېما او د حق کوپي، په میلن کېپي یکه تازو. د وخت زمامدارانو او د صلاحیت خاوندانوته به في په ادبی پیرایه کېپي حقایق لیکل او په دې توجیه یې د خلکوا ذهان روښانه کول.

ندومن خبر پرده چې لېنځوئدې چې پوړه کړو
نه دې د ویلو هغه خمچې مالید لې دې

زه فکوم چې پا چا صاحب په دې یو فرد کېږي بې شماره مطالب راجع
کړي دي. زما په خیال که بل چا دا پرده پوره کړي ټاه او د ویلو جرأت
په کړي ټاه، نو پرده شکل به یې نه ټاه افاده کړي.

هغه به د پرده شانه صحنې یو ټهومعایب او ټهومعایص په شماره مطلب لی بیان
کړي ټاه چې په دې توګه به دې شیان د تذکرنه پاڼي ټاه او هم به د اړبې
لطفات فوت شوی ټاه او هم به طور معمول د وخت په او وو سټولو د زمانې
په تېر په د خلکو د ذهنونه مخونه شوی ټاه. خوalfت صاحب د حکیم قوم
په حیث د انسانی فطرت په تقاضا هغه خد لیدل چې د ویلو نه دي. - د
خلکو پام په سټول عمر د غسې مقاماتو ته متوجه کړي دي او وو لس پې
دې ته هڅخوی دې چې په هغه خد چې ادیب ته پرې ې په لیکلوا حیا، وړخی،
خانو نه پوکړي او د اصلاح ګروشی ې وکړي او وکړي او هېڅ وخت ترې بېغمه
نشی.

الفت صاحب لور خیال او ثور فکر لاره او په بلند په عزیز کېږي ترې
خپل چا په ریال نه هېرېده. د غرب صباحت، د هند ملاحت او د ایران
نزاكت به یې چې ولید د کابل او کا پیسا د سیندو نو مجله د شکر ہارد
کچ د او یو په ګړد به یې د پېغلو د یو ټولکۍ د منکو د ګړلوا منظره پدې
توګه ترسیم ګړه:

په کوهر پېغلو منکې خپل د کول	یو منکو د د کېدو په وخت ویل
تې ټیانه دیوا به خښو خون په هېرې	چې خدا لانې به ویاد تبووا به خښل

چې له یو خوی په د پېښتنو ګلیو لړ جونو د یکو هر، ویټي مازې کړي، ته په شاعر
امد از کېږي اشاره ده او هم پې د امیرانو د اغیرې فی مربیت او د فقیرانو د لېږدې او

تندي بي اعتدال، افراط او تفريط تا قلره دنيا، دنيا والوته په گوته کړي ده
الفت صاحب خطا پست انسانو، دخپل خان په آئينه کېږي بي
الله پاک پېژندلو و.

مَنْ عَرَفَ نَفْسَهُ كَفَدَ عَرَفَ رَبَّهُ .

او د مبارک آپت په مفهوم د قوم عروج او نزول ته قايل و.
إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْيِرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّىٰ يَغْيِرُوا مَا بِأَنفُسِهِمْ .

او د:

أَنَا بِأَنَّىٰ عَبْدِي

په فرموده يې دخپل مولانه د غصې غوښتنه کوله:

ولو سو لونه نه کوم لدویه خدایه حُنْجی
له لویه خدایه نه یو جُلی لوی افغان غواړم

الفت صاحب در حمان بابا د اشعار و د باغ مستقیمه و نه و، د خوشحال خان
دقلم په روز پو او د حضرت سید جمال الدین افغان دو سعې نظر او همه کېږ
فکر پیرو و، د افغانستان د ادب د آسمان حلمند ستوري او، چې په افول
سره يې په عالمي او ادبی تېلنو کېږي خلا، موجوده شو.

د الفت صاحب منظوم او منثور په اړاشتته زه فکر کعم چې د شعر په یو یو
فرد او د شئې په یو یو کېږي به په یو یو ګتاب ولیکل شي. زونه شاعر
یم او نه اديب غواړم چې د اخو ګنډي د نتکړه هار په وړ چاڼه کېږي د کل پاچا الفت
هناحب روح ته د عقیدت د کل دستی په خبر تخدې کړم.

د مجاہد یو د مطبوعاتو پیل او پر مختک

د ثوله کر غیر بی او خونی کو د تاور و سته د مقاومت غور چنگ د خپرو نوله لاری دروں د گوٹکی حکومت پر خلاف د خپل موجودیت او مبارزی فہمی سکونه پر اسٹل، اے ہمیاد خخه د باندی د مقاومت تنظیمونو د اخبار و نوا اعلامیو یہ خپرو ای لاس پوری کراو د جریدو د اسله پیل شوہ چه تر مجلو، او نیزو اور چانورو صدہ۔ په ہیوادک د نہہ ہم د ملحد حکومت مخالفو یونچی ہسینی لہ ہیواد خخه د باندی لہ مقاومتی او جیا د تنظیمونو سہ اریکی لوری او ہسینی په ہیوادکی د نہہ تشكیل شوی او رامنعته شوی وی، د پتو خپرو نو (شہنامو) لہ لاری د مقاومت غرب پورتہ کر چی بیا په ہیوادکی د نہہ په آزادو سیموکی ڈکٹرن پواسطہ د جرمیدو د خپرو ای لوری ہم پیل شوہ۔

په دی دول لہ ہیواد خخه د باندی د لومری چل لپاره د مقاومت د غور چنگ فہمکی مركونه په پاکستان کی د جهادی تنظیمونو په چوکات کی تشكیل شول او په ابتدائی بنه د مقاومت د مطبوعاتو لوری لہ ہمدی چھای او وخته پیل شوہ چھ۔ دروسته د نہی نور و ہیوادونو تہ ہم د اسله و غزیدہ کے خہ ہم په لومریو خو میاشتو کی د مقاومت د غور چنگ نشراتی ساحہ د پاکستان د نہہ مهاجرینو تکیلو له چھا په چھ سختی سرہ بی خہ بی خی ہیواد تہ ہم لارہ پیاکولی شوی خود وخت په تیریدو چی ہم د مهاجرینو په شمہن کی نہیاتو لی راته او ہم په ہیوادکی د آزادو سیمودسی په پرا خپدو د جهادی خپرو نولپاره خہ ناخه د توزیع او پر مختک امکانات برابر شول

* د امقاله در علکاں په ثور کنی د افغانستان د جهاد د ثقافتی شوری لہ خوار جو رو شوی د لہ اینوار یکودوس ایلو پہ سیمنار کنپی ویل شوی ده۔

او بسادغه سلسله مقاومت په اوږدو کې ورځ ترونجي وغزیدله. په پاکستان کې مطبوعاتي آزادی او د شخصي مطبوعه موجودیت دی کارته دې چې چتکنیا وروښنله او دغواهه ټونټونکه له یوې خواه ټینو پې مسؤولیته، پې ضرورتله او غیږي معياري خپرونو تور بازار کړم کړنوله بلې خواهی د یو مسلکي پرسونل په روننه او د فویشوره هنالاستانو او لیکو الوبه تسویق کې ترڅه په مؤشرول هم لو باوه.

له همدي خایه د چې مونین پلاغه لیکنه کې د جهادی خپرونو پیل، بهير ګټه، تاونون، پرمختکونو، ستونز او دی ته ورته موضوعاتو بحث کړي او د سلسله موږ خپلومشاده اتو اولیکنوه هنایکې خیږپا ده.

د جهادی خپرونو پیلامه د شهادت او مجاهد جو ید وله خپراوی خخه شروع کیني، د شهادت جو ید په لومړۍ کنه د ثور له خونړۍ کو د تاه یوه میاشت مغکي د ۱۳۵۷ د لمریز کال د حمل په میاشت کې خپرې شوې او همه وخت په پته توکه په کابل کې متوزیع شوی

هر ده

پدې توکه شهادت د جهادی ثور نالیزم په میدان کې لو مرغه چاپي جو ید که لی شو مجاهد جو ید د ثور له کو د تا و هوسته د ۱۳۵۷ کال د سلطان په میاشت کې په خپراوی پیل کړي، پدې توکه ویلی شوچې د جهادی موقعو ته خپرونو لړه د غور جو ید و خخه پیل شویده. که خه هم لدی مغکي په ۱۳۵۴ د لمریز کال کې خینې هر ای شپږې شوې اخوبه حقیقت کې جهادی ثور نالیزم د ۱۳۵۷ د لمریز کال له پیل خخه دهستي په پکړل اینې او د شهادت او مجاهد جو ید و په پنهه یامنځ ته شوې دی.

مونن مغکي و پیل چې شهادت جو ید د ثور له کو د تاه یوه میاشت مغکي د حزب اسلامي افغانستان د نشراتي انګان په عنوان د انجیز حکمتیار له خواناتاسیں فویډه چې تراویه د دوې افغانستان د شهادت جو ید د مؤسی په توکه لیکل کېږي خومختړی رقاضی محمد امین وقادله مجاهد جو ید سو په مرکه کې ادعائکړي چې دی د شهادت مؤسی دی او شهادت همه وخت په خپراوې پیل کړي چې ده (وقاد) د حزب د امیر په توکه کار کاوه.

جمعیت اسلامی هادعالری چی له مجاہد مخکی بی یوه بله جو یده د (جمعیت) په نوم خپر کړی خونمنه یه چیزی نه ده لیدل شوی . امکان لري چی قلمی او د یوالي بهه ولري . دا داښی وخت و چې د جو یه د چلونه کی کوم مسلکي او هغواش ځاموچی په مطبوعاتي بخو کې د تغوبی او مطالعې خاوند او لاؤ د هجرت په کاروان نه وکړشوي ، پدې دول د دغوجري دو چلونه تر ېړه د هغونه یوں ځوانانو په لسوونکی و چې په تخنیکي او فني لحاظي د ډروهه الیم سبتماتیک زده کړه نه و کړی ، پدې وخت کې د خپرونو کمپوز د تېپ ، حروف چېنی او خطاطي په اسټه کیده چې دوخت له ضیاع سوې په دخپرونو صحافت او بکلاته هم صدمه رسوله .

د شهادت د لوړۍ کنټي قطع وړه ، مخونه خلواړچاپ آفست او کمپوزې د تېپ په اسټه شوی ف د لوړۍ کنټي مطالبې د ټیاتره د داودخان د حکومت په ضد او د پلزن و زیر علی احمد خرم دقتل په راسته وو . دغې جو یدي بیاونوسته بیلابیلې بهنې او قطعې حسلې کړي - په میاثت - پنځلس ورځو - هفته ، هفتنه کې دو او درې ځلی خپر شوې او یو وخت هېډه هفتنه کې د دو ځلی شهادت د خپرونو ترڅنګ میاثتني شهادت هم خپر یده د شهادت جوانان په نوم هم شوګنې د مجلې په بهنه په کال ۱۳۶۶ کې خپر شوې . د شهادت د مخونو شمېړنځلور ، شپن ، اته او ځینو ګنډلوا او د ولسو او ختی شپان سونه رسیدلې ده . شهادت هم د ټیاتره دخپرونو په خپر د توقف لنده او اوښه ده فاصله و هلهې چې د (۷) ګوفن

انځاد په ټامنځته کیدو یې د درې ګلن تو قفا تو قولو اوښه ده موډه تېره کړیده .

د شهادت مطالو هم بیلابیل رنګونه اوږد ځونه غوره کړي په لوړۍ سرکې د سر سرې تبصره او تبلیغاتي مضامینو تر اکرم زیات معلومینې اوږد ټوسته بیا د دغوت بصره نوی بهنه او نسبتاً پوچخ رنګ نبولي او د بیویو نه شعر ټومنه هم وړ کله شویده .

دوخت په تېرید دخپرونو اې ټې اېخ فهه د روزو ده کړي او د لوړۍ یو دو وکلونو په تېریدو د شعرونو ترڅنګ کله ناکله ادې تو قفا او کیسوم خپرونو ته لاره پیلا کړیده .

مجاہد جو یده هم د پیل او پې مختنګ دغه په اړونه قدم په قدم و هله - که شه هم تراو سې بې پېتاکلی وخت دخپریدو تو ان نلای پیلا کړي او د برابری له منځی خپرینې خو

حـسـقـيـتـ دـادـيـ چـيـ لـهـ اـبـدـاـ خـخـهـ يـ تـبـصـرـ اوـ مـطـالـبـ خـخـهـ اوـ درـنـدـهـ بـهـ لـبـيـ صـحـافـتـ
يـ هـ لـهـ لـوـمـرـيـ اوـ چـيـ خـخـهـ نـسـبـتـاـ بـهـ رـوـانـ دـيـ اوـ لـهـ گـونـدـيـ قـيـودـ وـخـخـهـ هـ تـرـيـوـهـ حـدـهـ
خـونـدـيـ پـاـقـيـ شـوـيـ اوـ دـاـجـاـجـوـيـانـهـ مـطـالـبـوـلـهـ خـبـرـوـلـوـخـهـ يـ خـانـ سـاتـلـيـ دـيـ .

کـشـهـ هـ كـلـهـ نـاـكـلـهـ دـكـمـزـوـرـتـيـاـوـدـيـ چـيـ خـبـرـيـ شـوـبـلـيـ خـوـبـهـ مـجـمـعـيـ کـيـ چـيـ خـيـلـهـ
مـعـتـوـيـ لـهـ سـاتـلـيـ دـهـ . دـاـلـيـيـ پـهـ رـاـبـطـهـ بـنـاـيـ وـلـاـيـچـيـ تـرـجـيـهـ دـچـلـوـنـکـوـتـرـذـوـقـ پـورـيـ
تـرـلـيـ پـاـقـيـ شـوـيـ لـهـ هـلـدـيـ اـمـلـهـ يـ پـهـ بـيـلـبـلـوـخـتـيـوـنـكـيـ شـكـلـ كـمـيـتـ ، اـوـكـيـفـيـتـ هـ بـلـوـنـ مـونـدـلـيـ
كـلـهـ خـبـرـيـ اـدـبـيـ رـنـگـ خـالـبـ شـوـيـ اوـ كـلـهـ سـيـاسـيـ اوـ . . . اوـ كـلـهـ هـ خـبـرـيـ دـدـفـتـرـيـ كـلـهـوـنـيـ مـسـوـ اوـ
مـخـافـقـتـوـرـتـورـيـ لـوـخـرـيـ خـبـرـيـ شـوـيـ اوـ خـبـرـيـ يـ هـ تـرـكـوـدـتـاهـيـ نـشـرـاـقـوـپـورـيـهـ رـسـوـيـ اوـ دـ
مـطـبـوـعـاـتـيـ فـوـكـسـيـوـنـ باـزـيـوـيـاـزـارـيـ کـرـمـ کـرـيـدـيـ .

پـلـغـوـ خـبـرـوـغـنـوـرـيـ خـبـرـوـنـيـ هـ وـخـتـ پـهـ وـخـتـ مـيـلـانـ تـهـ رـاـوـتـلـيـ چـيـ دـجـهـادـيـ
گـونـدـوـنـوـجـرـيـدـيـ يـ پـهـ لـوـمـرـيـ سـرـکـيـ شـمـېـلـ كـيـنـيـ خـوـبـيـيـ وـوـاـيـچـيـ دـغـوـخـبـرـوـنـوـنـهـ
خـوـدـشـكـلـ ، نـهـ دـمـعـتـوـيـ اوـنـهـ دـتـاـكـلـيـ نـشـاـقـيـ فـاـصـلـيـ پـهـ لـعـاـظـچـنـدـانـ پـرـخـتـكـ اـوـ بـرـيـاـلـيـتـوـبـ
پـهـ بـرـخـهـ شـوـبـلـيـ .

کـهـ شـهـمـ دـخـالـصـ صـاـحـبـ اـسـلـاـيـ حـزـبـ دـالـنـورـ پـهـ فـوـمـ جـرـيـدـهـ خـبـرـهـ کـرـيـ چـيـ يـوـوـخـتـ تـرـ
دـيـرـهـ پـهـ هـفـتـهـ کـيـ خـبـرـيـدـلـهـ خـوـمـعـيـارـ اوـ صـحـافـتـ لـهـ اـرـخـهـ يـ دـيـرـيـ نـيـمـکـتـرـتـيـاـوـيـ لـوـيـ .

دـاتـخـادـوـنـوـپـهـ سـطـحـهـ پـهـ ۱۳۵۹ـ هـشـ (دـاـفـاـنـتـانـ دـاـزـاـدـيـ لـپـاـنـ اـسـلـاـيـ يـوـالـيـ) پـهـ
رـاـمـنـجـتـهـ کـيـدـوـ دـلـوـمـرـيـ اـخـلـلـ لـپـاـرـهـ يـوـهـ جـرـيـدـهـ دـاـتـخـادـ اـسـلـاـيـ اـپـهـ فـوـمـ خـبـرـهـ شـوـهـ خـوـبـهـ اـتـخـادـ
کـيـ دـشـامـلـوـکـوـفـلـوـنـخـانـکـيـ خـبـرـوـنـيـ هـ مـوـجـوـذـوـيـ . خـوـلـهـ هـنـيـ وـرـوـسـتـهـ چـيـ اـسـتـادـ سـيـافـ
نـعـوـهـيـ اـتـخـادـ گـونـدـ وـگـرـخـاوـهـ دـخـهـ جـرـيـدـيـ هـ دـاـتـخـادـ اـسـلـاـيـ دـنـشـرـاـقـيـ اـرـكـانـ بـهـ وـنـيـوـلـهـ پـهـ
۱۳۶۱ـ لـمـيـزـ کـالـ کـيـ دـاـوـوـکـونـيـ اوـ دـرـيـ کـونـيـ اـتـخـادـوـنـوـپـهـ رـاـمـنـجـتـهـ کـيـدـوـنـظـيـحـيـ خـبـرـوـنـيـ مـتـوـقـيـ
کـيـنـيـ اوـ دـرـيـ کـونـيـ اـتـخـادـ دـفـهـنـيـ کـمـيـتـيـ لـهـ خـوـادـ «ـ وـحدـتـ اـسـلـاـيـ »ـ پـهـ نـاـمـهـ جـرـيـدـهـ اوـ
دـ «ـ قـيـامـ حـقـ »ـ اوـ «ـ شـعـيـدـ پـيـغـامـ »ـ پـهـ فـوـمـ مـيـاشـتـيـنـيـ مـجـاـيـ اوـ هـدـارـنـكـهـ «ـ هـجـرـتـ »ـ اوـ «ـ النـفـيـرـالـعـامـ »ـ
عـربـيـ اوـ «ـ جـهـادـرـيـزـ »ـ اـنـگـرـيـزـ مـجـاـيـ هـمـ خـبـرـيـزـيـ .

در چې ګستوف اتحاد له خواه د «التحاد مجاهدين» په فوم جریده چې د نشر تاکلی وخت یا نه و معلوم او یواچې شوکنې خپرې شویدی. په اردو (مجاهدين کا اتحاد) جریده او، «الجهاز» عربی جریده هم په نامعینو و ختنونکی شوکنې خپرې شویدی.

له ۱۳۶۵ مليز کال خخه وروسته د اوینزو په کتار اتحاد اسلامی جو یه هم ورکنېږي د اوخت شهادت او اتحاد اسلامی په هفتہ کي لوړۍ په ۱ مخوبون او دو هه په خلور مخونو کې خپرېجنې.

له ۱۳۶۴ کال وروسته په تنظيمي خپرېښېر یو شمېر آزادې، شخصي او نظورياتي جریدې هم د خپر اوی د ګرته را وونتلي. په دې کې ځینې جریدې مازې په فوم آزادې وې ګنې په حقیقت کې یې د یو او بل کوند - یا ځینې خاصونظر یو او حتی خارجې قوقونو منابندګي کوله چې د هفوی له خواتمو یې دلې هم.

د افغان مجاهد اطلاعاتي مرکز خپرونه (افغان مجاهد) د بناعلي ولسل په چلونه په ۱۳۶۱ مليز کال کې میلان ته ټرونله چې له ګوندي ملحوظات او قبود و خخه آزاده و خو دغه خپرونه د هې د چلوونکي د ذوق، دوستی او مخالفونکو په چوکات کې بیا هم محدود وو.

سره لسدي چې ترڅيں د مقاومت په جو یان کې «افغان مجاهد» او مجاهدو لس هفه جریدې دې چې په نشراتي سطحه په د انتقادو فواوده هر و قوندو و موضع ګيريو باب پوانست او د آزاد ژورنالیزم د جو ات هنکامه په توده کړه. پدې توګه که د آزادو خپرونو فوم اخلونو په سوکي «افغان مجاهد» او «مجاهدو لس»، یادولو شواوکه په د چلوونکي له شخصي انکې زړو ځینې خاڭر او جذباتي انکې زړو خخه ستګې پتې کړو نو د غوره وړو جریدو د هجربت په چاپریال کې ډکوندي او مقید ژورنالیزم هفه مسلط دوون ته خاتمه وړکړه او یو هه صفحه په راواړله، بنائي وروایو چې «افغان مجاهد» د پاکستان حکومت له خواه د توندو او انتقادي مضمونونو د خپر اوی له امله په ۱۳۶۳ کال کې مصادره شو ه چې په هدغه کال په خای د «مجاهدو لس» په فوم جریده خپر کړي شو ه چې د

چېلولو نکی له تبعید و روسته قواو سه له ناروی خنخه خپریزی .

پدې یارابه د شهید عزیز الرحمن الفت له خوا په ۱۳۶۲ مليز کال کی د (افغانستان) په نوم دیوی پنځلس ورځنی جو یدې خپر اوی هم یادولی شو، چې هنده هم بله دې چې کوم سیاسی ګونډ یادې ته منسویه وي په آزاده او اینقلابی توکه پا خه انتقادی مسامین خپرول چې را ګه کې د ده په ټوندا او دوې نور یکی له شهادت و روسته خپری شوی دي .

دا آزادی په نوم یوې جو یدې په خپر و نو پل کړي چې تری په ده حکمتیار د حزب اسلامی پالیسي فقیبی او ویل کېنې چې د حزب اسلامی له خواتمobilیږي دغه پانه کله په میاشت او کله هم په پنځلسو شلو او کله هم په لدې زیات وخت کې خپر شبوې دغه خپر ونې هم کله ناکله توقف لئنې او اور دې فاصلې وهای، قطعې پې هم یو له بل سره تو پېړلري، پدې او روستوکې په وړه قطعه په هفتنه کې خلور ځله خپر یله او واخه وخت کېنې چې له خپر اوی خنخه پاټی شوی ده .

له شهادت، او «مجاهد»، او یا و روسته «الحاد اسلامی»، تنظیمی خپر و نو په ته په نور و تنظیمی جو یدې وکی د کمیت او کیفیت له لحاظه کوم د لیدې و هم غور اوی نه لیدل کېږي د غو خپر و نو نه خو د خپر اوی کوم تاکلی وخت لړی او نه هم د معافت کړي معیار .

په پاکستان کې له جبهه اړی ګونډونو پنټه ځینونو رو د لوم د جو یدې په خپر اوی لاس پورې کړی - لدغود لو شغه بوم، «افغان ملت»، په فرم په شو خم تو قوویشل شوی دله ده چې ڈافغان ملت» او «استقلال»، په نو ډونو پنټه کله ناکله بېلا بېلې خپر ونې کړي خود دغه د لونشراتی فعالیتونه سره لدې چې د معیار له اړخه ده ټړی خای او ګنډو ری لړی له ټړی منې د خپل منځی ول بازیو او رقابتونو د ګشکشونو بنکار دی او هرې دې د جو یدې ده لازې د پلې د مخالفت او هر سویا ټکنښېن کړی او له جو یدې د خنخه پې یو دبل پنځلاف د یوې سره په توکه استفاده کړیده .

د ملکومستانو له خوا مخیې خپر ونې لکه «شعله، پامزون، نلای آزادی، صدای

افغانستان او... په نومونو خپری شوی دی چې د لکته پلګه یات بحث لازم نه
بکار ېږي.

ددې په خنک کې ھیسونو و قومي اوسيمه ایزو اتحاد پیرو او ھیسونو کاروباري کسانو هم
د فعالیت او غارت په هموں په لوړې قدم کې کومه یوه پانه د ھېږیدې په نوم خپری گړې، د
پخوانې پاچا په عنوان کولو ھیسونو سیاسې د کاندلا او نوم دې کارتنه لاس اوین د گړې. تو
دې وخته په جهادی نشاتو کې متعدد المال، کلیشې او تکراری مضامین یو شه زیات لسیدل
کېنې او خبرې مطالب لب: او د ملاحظې وړخه نوبت پکې نه شي موښد لس خولدي
روسته خپرونوته نوی او مختلف موضوعات لار پیلا کوي او ھیسني خپروونې درنکا.
رېگ مطالب او موضوعاتو په خپرووي نوی لوری او جهت خپلوي له داخلي خپرونو پنه
خارجي خپروونه او هپتونه هم پکې ھای موي.

له ۱۳۶۴ المین کال روسته جهادی خپروونې نوی لوری او شکل خپلوي چې د
جهادی نشاتو د اج نهانه ګنه شي له همدي ھایه ده تکه مغکي موچې وویل ده فته
نام خپرو او پیل کېنې او شعونوی مجلې د چاپ چکرته راوېچې د محلو د خپرو اوی سلسله
هم له «شفق» او «میثاق خون» ګوندي مجلو خخه پیلېنې له شفق مغکي یو همکنه مجله
د حزب له خواد «شهید» په نوم خپره شویده او وړ سره د حزب «سینا شهید» لو د
جمیعت «شهید زیری» هم په خپرونو پیل کوي که خه هم روسته هر جهادی تنظیم د
مجلو د خپرو اوی اقلام کړي خود ھنوي تسلسل او معیارندی سائل شوی خوشق او میثاق
خون مجلود او گونه اتحاد ۱۳۶۱ - ۱۳۶۳ کلوبو له توقف پرته خپل نشاتي تسلسل په ھای
ساتلي دی که خه هم تیکال شفق مجله متوقفه او د طباعت له میلان خخه ایسته شوی خو
پغپل وخت کې د اسې خپروونه ګنډ کډه چې وې کولی شول خپل نشاتي ژوندته خوکاله
ادامه ورکړي.

د ۷۱) گونې اتحاد په انحصار استاد سیاف «قیام حق»، نوم په «حق پاخون» واړاوه
او پدې نامه بې مجله خېړ کړو. په اړو ټې «هجرت»، حزب اسلامي قبضه وکوله او په

هدغه نامه د حزب له خوا مجله چاپ کړي شوه .

په ۱۳۶۲مۍ زیکال کې د سپیدې په نوم یو ادبی مجله خپرې چې په جهادی مطبوعاتو کې یونیو جهت اولوری په نخبه کوي او د جهادی ادب یا ب پرانۍ دی د افسو، ادبی توق، سفرنامه، ادبی ساپنۍ تاثر وغیره، ادبی کتابو نو د تبصره او فقد او دې ته وړته ادبی موضوعات د لیکنې خپرې او تحقیق منظمه فی او تاریخ زیکال له همدي خپرې چې خخه په لیزې .

سپیدې مجله یونیم کال (۱۳۶۲ کال د زمری د میاشتی شامه - ۱۳۶۵ کال دوری د میاشتی شامه) په هر میاشت کې یو جل خپرې شوې خوبیا پی د ملی مشکل توله مېنۍ نشرات متوقف شول او تېکال پی پېړته د افغانستان دکتوری تولنې د خپرې نکی اړهان په توګه په خپر او پیل کړي .

له ۱۳۶۴مۍ زیکال وروسته خونورې اختصاصي مجلې هم خپرې یکله د بنوو د سازمانو تړعنوان لاندې خپرې د لیکووالا ټېمنونه او مړکزونه هم جو هنې، پدې کې د آزاد افغانستان د لیکووالا ټګادیه (وفا) او د افغانستان د جهادی خپرې هم رکزې یا د ولې شوې تراویه پی د خپرې وغیره سلسله روانه ده .

د لیکووالا ټګادیه «خپلواکی» په نوم یو درې میاشتني مجله او و (وفا)، په نوم انګریزې مجلې خپرې یا . د جهادی خپرې هم رکزې په هر د وړ میاشت کې «قام» په نوم مجله خپرې . دغه دوړه هم رکزونو له نوموو و معموقو ته شهړنوي پېړته نړه انګری آثار هم ټړبارې او خپاره کړیمیدی .

هدار نکله افغانستان در مطبوعات جهان په نوم میاشتني مجله د کانون ترجمه آثار جهاد افغان له خوا د پوهانه د اکټر سید محمد یوسف علی ستر ادارې لاندې په ۱۳۶۵ کال کې په خپرې وغیره سلسله کې او د افغانستان د جهاد په رابطه د ټېرویزیو ټېرویزیو او ټورنالستا فو د خپرې شوین لمب کېښو

سونامو مشاهداتو، سپوچو بواو تبصره و ترجموته بې پە مجلە کى خاى او رىگىرى
دەجىاد پە راعىطە دې بېس نیولیکو الۆكتابونە مەعرىف كۈي دەغە مۆركىن لە مجلە پۇتە
نۇرخانلىرى آتاش هەزىز بارلى او خىباوە كەپىدى .

په ۱۳۶۶ کال د افغانستان د جهاد شفاقتی شوراله خواز افغان جهاد، په نوم دری میاشرتني مجله په دري پښتو او انگلسي ژبو په بيلابلو توکونوکي په خپرو وي پيل کړي) - د غهه مجله هې د محققينو لپاره په درپو میاشرتوکي د جهاد د مختلفو ابعادو جرياناتو، پرمختګونو او انکشافاتو په رابطه مطالب خپروي د خپرو نکواو مسُور خينو لپاره د موادو په برابر ولسوکي یواحدني باورې منجع او ګټور ملخه ګلنۍ شمې.

دانجینزا احمد شاہ احمد زکی اس تمسیحی لاندی د مجاهدینو د لو مری کی عبوری
حکومت په جو ہی لو سوہ چی د اخداد و فویہ پر چی حکومت ٹونق بدل او فرہنگی کشمیتو
سطعیہ وزارت ته لو رہ شوہ د دغدھ حکومت د دعوت او رشاد و نزاوت و " حکومت اسلامی"
په فویم جو ییده خپوہ کوہ چی ایله بی تو پنخو گنہ پوری خپل غریبندو د سول شو د مجاهدینو
دلو مری عبوری حکومت له افعال و ہروسته دانجینزا احمد شاہ احمد زکی په امت یا فرد
(بصیرت) په فویم میاشتني مجده خپل کری شو چی اس گنہ بی په پوله پی تکہ خپری
شوی او ورسی پی خو ٹانگری اثار خپل کرل ۔

سره لدبي چي مخکي هم ددوی په مرسته د (خاطرات) په فرمونه جو یدي خپري یدلي
ديا موليوه چه چي دانجيز احمد شاه د مالي موستي او پامارلي له مخچه که نوجه ادي اثاره بته د
خپري زمينه بوابه شوه او پدبي طلبته ددوی مالي موستود لیکو الولپاره د جهادي آثاره
د حاب نه شرایط رامنځته کړي یدلي .

د دو هم عبوری حکومت په جو پیدا و پی دو هم لقونولنې نورې هم پواخه او غورې پیدا او دار شاد او د یعنی وړارت په فومن طویل او عریض تشكیلات مرامنځته شول د "صبح پیوونۍ" یه فومن او ټنځه اود "ارشاده" په فومن میاشتني او هدایان ګکه د "تنویں" په فومن اړه و مسجلي

خپری کړی شوې چې له بدنه بخته نه د صفات او نه هم د محتوی له اړخه له کوم معیار خنځه برخمنې وې۔ په همدي وخت کې د تنظيمونو خپروني د حکومت له خپرونو خنځه په منابو زیات په لوره سویه او معیار خپریدلی ۔

لدي سره د حکومت او ګډونو داهې پیل کړي چې هر یو جلا خپرونه ولري پلاې حال کې چې قول حکومت د خپل مرکزی او ګډان په خپرونه کې په بشپړه توګه پاڼۍ سراغلی وو۔ له همدي خایه ټې ډلات د «الاحتساب» سترې محکمې د «قضا» انجمن تاریخ د «افغانستان» او اوقاف د «نور الجہاد» په نوم مجلې خپری کړي د جہادي مطبوعاتو یه مخمه کې یو به غته سټونزه پرمقاومت د مسلط سیاست د منفي اړخونه هفه اغیزې دی چې له جده شامته هر چاته یې د من جو یو ډلنې احسان وړ بخښلی دی له همدي خایه د ټې داهځه کړي چې د لیدری، سیاستمداری او قیادت چانی او طالع وازمومي او جدې کار لپاره یې په لومړي قدم کې دیوی پاڼې خپرو اویه لاس اچوی او په اصطلاح ده حکومت که هفه هرشته وڅوپیلامه یې دیوی پاڼې له خپرو اویه سره بنه نیولی، پدې کې که چا د خواجګانو د اتحادې هوس کړي هم نوې یوې پاڼې له مغې یې کړي او که پنځه شپن تنه ډکوند جو هونې مینې په سواخیستی هم او یا په له چاسره د مخالفت نه ډلاری او د بمنی او ره په نه او رې ډلاری نیو لومړي اقدام او حمله یې دیوی جو یې له خپرو اویه او د کنځلو او بدروه د لیکوله لارې کړي چې بیاد غه دول خپرو وغې دې سختی سره تر د وړ اونۍ یات نه زیات تر د روکنې پورې پخپل نیم ژوندی بدن کې ساه چلولی ده ۔

د دې بیکله هم عبدالقادر بیانخیل «د افغان غن»، په نوم پاڼه د چې د ځوا فی پاچا ډندور ټې یې غن: ولې وړاندی کولې شوچې له ټېرناستیکی اساساتو پوته یو اچې اړلابې غلطې یې په سموټکوفات ته غلبې په ځای ساتله ۱۳۵۸-۱۳۵۹ تونمنځ چې په پېښور ډکوند جو هونې لیونې باد لکیدلی او د دغه تې په نامه ګوند و نو شہر له سلوخنه په او پېښو شوند دغه دولې محتوی او غیر معیاري خپرو نو بازار وړه بنه قود او تور ټې پدې لړکې یوم په ګوند و نو کې د انشا ټګ کې د انشا ټګ د انشا ټګ د انشا ټګ

منظر گرد کرچا۔ دمثال په توکه په حکمت انقلاب اسلامی کېنى له دوه مرحله ایز انشعاب سرمه هدایة الاسلام جریده او شارت بخلي په نوم درې جریده چې خبرې شویدي .

اود لاگونى اتحاد په وروستيويکي وحدت اسلامي جریده په دووم مخالفو او یو د بل ضد بهمو کې خپره شویده . هلا رانکه په پاکستان کې د سیاست قور بازار کله ناکله داسې هم کړي چې د ګوندي او شخصي رقابتونه، عقد او مخالفونه جنون په هرڅه او هره ډوله وړ او بټي اود دې لپاره چې د خپل شخصي یا ګوندي رقیب او مخالف فعالیتونه او په مختلونه سپوتاژ کړي په هماغه قطع، عنوان او بهنه په د بلې خپرونو خپراوی ته لاس اچولو او غونبټي په دی چې لدې لارې خپل حريف او رقیب ته سرخوبزی او مشکلات سامنځته او خپلې عقیدې پېړې تسين کړي .

پدې هابطه د قسط، په نوم د دووم مجلو او «کوثر» په نوم د دوو جریده د خپراوی مونږ د خپل او خبر د ثبوت لپاره وړه ډلې ګولی شو . پدې لړې یو هه سټونزه او ما جرا په په توکه او د دوم او دريم لاس د ځینو آزادو او غیره وابسته خپرونو ته عنوان لاندې د ډریده د خپرول دی . دې کار داسې بدې اغیزې پرې یا ښې چې هر شوک ګوند، شخص، ادارې او موسې خخه خوابدې شوی فوسمد لاسه په دیوې پانې خپراویاته لاس اچولو او د خپرونو سکر پې وکته نیولی .

اود خپل او عقیده د غوټې په لدې لارې خلاصه کړیدی پدې توکه د غه عمل د صحافت د آزادې اميده تالا ترغه کړیدي او د خپل با دره د خوبني او اشارې او خپل او شخصي اغراضو له مخچې په منځ یا سبابل د خپل لعن او طعن په پنډو غشوه يشتکي دی .

یو هه کشاله هم د خپرونو کمۍ اړخ دې چې هر چا غونبټي ځان د سیاست په سمندر وړ ګډ یا د چا په سترګوکې ځای کړي نو د یوې پانې په خپرولو یوې پیل کړي د خپرونو د غه کمې اړخ د ډېبادې ژورنالیزم کیفت ته نه جبرانیدونکی نیان او صدمه رسوله ده . په جمعیت اسلامي او فرو و خوکوندو نوکې د مرکزې نشاتي اړکانو د خپریده په خنک کې زیاراتو ولاياتو اوهه ولایتې ټېغونکې بیا ولسوالیوا وجیهه د یوې نشي په خپراوی لاس پوړه چا کړي . بیا پدې پسی ندې ګرځیدلې چې د خپرونو سوبه او معیار خه دول دی او له

پشمندگلپاره باید خه و شی، بس پانچی تو روی او و کی کری او و قصه خوانه
دمطبوعا و مقاومت له برکتھ بی چاپ کړیدی شکه خود جرید و خپر و لوټریو هدہ
دموچه غوره کړیده .

موبین مخکی وویل چی د جهادی نشراتو پیلامه او دوام دهه من سویل پواسطه
بنه نبولي چی په فنی او مسلکی توکه بی پلې برخه کی کوچی زده کړی نه وی کړی او د
خود رویه ګلانيه بنه پلاغه بی کی نرغون شوی او غورې دلی دی خروخت حالاتو
او یعنی کار لد وری خخه یو پوچ او با تعبیره مسلکی پی سویل جوړ کړیدی .

د جهاد په او بندوکی تنظیموغه پدې رابطه هیڅ دا پی مثبت قدم پورته ټکرچې
خپل مطبوعاتی کدر فوره پی په عصری بنه وړو خری، د تعبیره او علهمی کار ساھه
ی پراخه کړی د بهرنیو هیوا دونله انکشافات او د کارله لارو چارو سره بی اشنا او د زده
کړی او مطالعې شرایط ورته بواړ کړکا .

د هیوا د ځنوانی او با تعبیره مطبوعاتیان هم ځینې درې یم دز ندانو خوراک شول او
ځینوم د دارالهجرت ته په مارسیدو له قوارنه فوارته ترجیح ورکړه او په خارجې هیوا د ځن
کې پی ژوې ند تیروں خوبن کړل او بیاکله چې د هجرت له قافلې سره د هیوا د ژورنالیزم سره
ځینې پنځتان د خه وخت لپاره تمہ شول (له یو شونباغلوبورته) له بلده ښته د هنرو په لاس
ه دا پی کوم کل ونه غوریده چې سړی ورته د اميدستړکې وغړولوځۍ .

که خه م ژورنالیزم په نامه شوې یا شتې کی کورسونه جوړ شول چې فارغانی بیم
و راندی کړی خوپه علمی و کوکې هنرو کوم موژرنې شن و نشلو بولی او غه دا پی صفحه
وانه و بتله چې سړی پرې د هنرو د کمپونټو د له منځه ورې اميدونه و تری شي، له
هدې خایه ده چې جهادی ژورنالیزم له یوې خوا د پاکستان او له بای خوا د اړلاني او عویي
ژورنالیزم رنګونو ته خای او هنرو او هدغه مطبوعات ووچې افغانی ژورنال استانو له هنرو
څخه پوره استفاده کړی او د هنرو د ډونځنګونو او نیویوانکشافاتونه رنګا کې بې خپل
منزل مخ په و راندې و هلى دی .

دد غسبو دریو هیواد و نو مطبوعاتی پو مختکنون او اغیز و امتزاج دجهادی تورنالیزم لپاره
د ہر موڑ او کار آبد ثابت شو گه خروی شوچی افغانی تورنالستاون دخپی ڈاٹ اسیدنی
مطالعی، هشوا او استکار اقوپه نتیجه کی په ربستیا همچی دجهادی تورنالیزم یو منوی او
رعنانه پانه وار وله او نت موبن پدغه پانه کی دخپل مجاہدوں س درونی معکوکی او
قہما نشیو خیره درخت او حالتوله روان بھیر سه قریبہ غبرگه لیدی شونی سبادجهادی
تورنالیزم په میدان کی دمعیاری او نیز په سلسلہ کی د العاج فروتنی تراویات لاندی په
ھفتہ کی دوھ ھله خپریدو نکی کوئن دمولوی حقانی جہاد هندانه، مجاہد او شہادت، هنگه
خپروری دی چی په تاکلی وخت او معیاری بنه خپروری د مجلوپه سلسلہ کی دری میاشتني
افغان جہاد، دوھ میاشتني قلم، اسپیدی، میاشتني منیج الجہاد، میاثاق خون قسط او
ابسید بادولی شوچی په پله پسی تولکه په بنکنی صحافت او په زمہ پوری محتوی خپرینی.
دوھ په ٹنگک کی په لسکونو چریدی او مجلی نوری هم خپرینی ی چی شمہری له ۲۹۹

خپرور خغه او ری ڈی کب ۱۱۱ مجلی او ۱۸۱ جو یدی شاملی دی چی پوھفوی بحث
دیوہ ھالکری لتوں غوبتنه کویی او ماد جہادی نشراتو د مشخصاتو او پیشندی په سراپه
له خوکونو راهی پی کارکری چی یوہ جرخه پی په افغان جہاد مجلہ کی خپروری شوی او په کتابی
بنہ هم وچاپ لپاره تیار ده۔ پاکستان خغه دبادی۔
په ایوان، امریکا، اروپا، هندوستان، ناروی، سویں، هالیند، او بورو هیوادونوکی هم د
افغان مہاجرینو، جہادی تنظیموں او اشخاصو له خوا وخت په وخت خپروری شوی خو
لدغوغ خپرور خغه زیارت و درخت تاکلی موده فله لولی سخینی پی له یو نشراوی دور
و یو سته متوقی او چیس فوریو پی د برابریو له مخی خپلی خپروری جاری ساتلی دی، په
ایران کی په دریا ڈیبہ د حزب له خوا (ملوحق)، جو یدہ هم خپروری شوی چی د اشوکاله کینی له
نشری خغه پاچی ده جمیعت هم د (انقلاب اسلامی) او (دانشجو) په نو م جو یدی لولی چی تر
او سه خپرینی۔

ھلدار نگه دشیعه مذہب افغانانو له خوا م خپروری کینی ی چی سخینی پی د ایران په

مسنونه خپریزی . په ایران کی مقاومت له نشانو شخه (حبل الله) ، استقامت مجلی او پیام جہاد ، پیام شہید ، او عدالت جریدی خپری شوی وکی اچی چینیوکی دا فغانستانو شمیل په پونه دا بیان او ایرانی مشراف بیانیو او سیاستو نو تشریج ته زیات اهیت او بخه و هر کوکل شویده یادولی شو .

په پښتو اور دری شربه له خپر و نو پرته په پاکستان کی په اردو ، عربی انگلیسی او رویی زبوم خپر و نو شویدی او دو شرپی خپر و نوکی (هجرت متحعل ، بینا الرصوصی ، تفسیر ، محاذ دعوون او نصرت الجہاد مجلی یادولی شو . لغوم مخلو شخه اوون یواچی نصرت الجہاد او دعوون مجلی خپریزی .

همنګه جمیعت اسلامی دھیواد په دنه کی دھیون جبها توله خواخپر و نی لسی چی دکسترن پواسطه خپریزی . دعربي خپر و نو په سلسله کی الموقف ، صوت الجہاد (بیان) و وسیه المجاهدون ، البینان الرصوصی امنیج الجہاد ، دعوون او افغانستان مجلی او الشیات جویله ... یادولی شوچی په ترتیب سره دحزب ، جمیعت ، اتحاد ، مولوی جمیل الرحمن او محاذله خواخپری شویدی ، همنګه په سویں کی دنیاگلی طبیبی له خواه دالعروة الوثقی په نوم مجله په عربی او انگریزی زبوم په بېلابلوونوکونوکی خپریزی په مساویه یې نشانی لړیه دوام لسی .

همنګه چینی عربی موسی م د جہاد په سلسله خپر و نی لري . پلپی لرکجا (الجہاد) مجله او لہبیب المعرکه) جریده چی د دکتر عبدالله عنام له خواناسین شوی او د افغانستان مجله چی د پاکستان د معهد دراسات السیاسی موسی په خواخپریزی یادولی خواشون .

په انگریزی زبوم جمیعت اسلامی ، حزب اسلامی ، محاذ علی اسلامی ، جبهه نجات ملی - او ثقافتی شورا مجلی او جریده خپری کړیلی . د پوهاند متروج او سید فضل اکبر د دفتر و نو له خواه په انگریزی زبوم یا شتني پلتوونه خپار شویدی . خروکه چی جہادی نشان پیلامه او بې پیشتر په دغیر فی او هغرو خواناف په واکړی وکی چی له زیات رویی حقی لوړی زده کړی هم نیکلړی پاڼی دی له هدې تایه ده چی له جہادی مطبوعاتو شخه زمزیز

توقعم باید لدی خخه زیاته نه وی.

لددغونه توونیکریتیا و او مشکلات توسره سره جهادی مطبوعات ه دکابل دمند و در تیم
د خپرونو او هم لد دوزم بینیو نشراتو پر تله غوره او لور کنی شو.

یو به ستونزه د جهادی مطبوعاتو قدر تذییج ده چی له بد ه منعه داسی یو اداره او
ایعسی نشته چی د اخپروپی په پاکستان - د هیواد په داخل او خانج کی پخپل و خت و ویشلی
شی - حتی په پاکستان کی د پیشور خپرید و نیکی نشرات په دیه سختی سره کوپی یا منوره
برخونه رسیدلی شی - طبی د چی د هیواد په داخل یاد باند نیو هیواد و کی دغه مشکلات
لدي زیارات د مطبوعاتو توفیع په برخه کی موجود دی.

تقولوزیات د انقلاب په سطحه دیوہ واحد زعامت او مرکزیت نشتوالی دیوی قوی
مرکزی خپروپی او د کلمی په واقعی معناو همپاینی د موجودیت په منعه کی د پرستنندونه
ایجاد کریدی - خوبیا م په موجوده شرایطو کی د خلوره و پنهونسبتاً معیاری او نیز و خپراوی
غندم بلی شو.

لدي پرته په لنده توگه د مجاهدینو د مطبوعاتو پر مخفیک په منعه کی اندی خو
ستونزی یادولی شو.

۱: - د تنظیمی او له اینزوکرایشونو پیلاکول او پال او په مطبوعاتو د گوندو نو
اجاره داری .

۲: - له داخل خخه د خپرونو در رسیدلو په لار کی د گونه او خنده مشکلات .

۳: - د بهر نیو تیو نالستافو خپرونو او خپرونو ته زیات اهمیت او اعتبار و رکول .

۴: - پخپرونو د تنظیمی علیات تو و تعصبات تو سلط .

۵: - د نشرات د خپری لصپاره د قوانینو او معطیار و نو او پالیسی نشتوالی .

۶: - له اندازی زیارات په بهری پیس او مطبوعاتو تکیه کول .

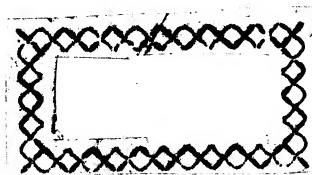
۷: - د مقاومت د مطبوعات او یهودی پیس تو منع دستقیموا او یکون نشتوالی .

۸: - د مقاومت او بهری نوی په منع کی له اندازی زیارات د بهری پیس واسطه او وکیل .

جوویل .

من که مومنن خپل مطبوعات پر مختنک له لس کلن مخکنی ژورنالینم سره پر تله کوون بکان پرمختنونه او بپیالیتوبونه پکی لیداپی شو، که خه هم دساینسی او نکنالوژی یارول هم پدی بونه کی بی اغیزی نه دی اود ای بی ایم او کمپیوچر خنخه استفاده طباعتی چارپی چېرپی مدرنې گرځولی خود لسو دلو سکونو عمای تجربې او مسلسل کارکه له یوپی خوا یو نسبتاً پاورې او کار آزموده پرسونل روپړې او انقلاب ته وړاندې کړیدی نوله بلپی خوا پی جهادی مطبوعات دا پی یوپی پورې ته رسولی دی پی دې وطنی، مهاجرت، او له یو سترنظامی قدرت سره په تش لئی دهولمن کلنی خونړې چکړی دستورنو، کراوونو او بهوپیو فشار ونوي په توپان کیا په رښتیا همچو ګنیت نه بلکه زعوبن د مجاھد د لس لپاپ په فرهنگی سطحه یو غوره بره ټکنېنۍ شي پچې د یو خونړې او نا انډوله جنک په شوځوونکو لمکوکې پیاز ټونن د لویس دیون د پغۇقدۇنځایونه څلولی او پدې توکه هغه متل د سرې سترکوته درویچې (که کوتله و سوچیده نو د یو الونه بی پا خه شول).

والسلام

ایاز محمد

دشمن

د درنگ آواز

بلبله پا خپنہ نظر په گلستان و که
زیرها په افغان و کړه د خپل وطن د خاوردې

د مایو یو خبر په پرین ده مراده
د بد بختی د غریب پرین ده مراده
یو حقیقت یې حکان دې شته کړو دله
وکې د غم سند په پرین ده مراده
ته لاثوند یې د ژوندون سازو سامان و کړو
زیرها په افغان و کړه د خپل وطن د خاوردې

دا چې دې ملک کښې وینې تو یې شولې
داعبست نه د ځا که پرې پوی شولې من

دغه پیدا و قربانی دپاره
 د تقدیر لیک و و سینی سرچا شولان
 د اقربانی ده او بخود پری دایمان و کره
 ز پری په افغان و کره دخپل وطن دخاوردی

ته مستمان دا متحان دی واوره
 دغه پی خواهی دایمان دخاوردی
 په هر چاک پری از میستونه دلته
 کوم چې بهادر دی هنچ حوان دی واوره
 چې وروستونشی پر غتیا دا متحان و کره
 ز پری په افغان و کره دخپل وطن دخاوردی

دغه سرپورتہ د افغان به کری
 دغه وطن د کلستان به کری
 فخر کوئی به پری نسلونه همیش
 دغه تاریخ دې جاودا ن به کری
 ثابت قدم او سه علاج دهر طوفان و کره
 ز پری په افغان و کره دخپل وطن دخاوردی

هنچ او سره جنگ پری دا وخت
 هنچ او غرور نه تری لزه هنی دا وخت
 هنچ ته داد او حوصله و کوه
 په ما یوسیه به خفر کېیا دا وخت

دوعاهه دخپل نیکه خالد عظیم داستان وکره
زېړۍ په افغان وکړه دخپل وطن دخاول ږیا

ته د اسلافو آئینه وکړه
په کښې دینې ذره ذره وکړو
تاریخ دی دک د کار نامونه پرتوت دی
د اکاهمت دادې جذبه وکړه
په تد بسر پېژند کلو دې دخپل حاڻان وکړه
زېړۍ په افغان وکړه دخپل وطن دخاول ږیا

میلان کښې مری شهسواران هېش
سرود کوچی مردمیلان هېش
مینه ړیا بوره ښې په بهادر و خلقو
په چوړې فخر کړی جهان هېش
دېر مظلومان دې په اميد دی پې احسان وکړه
زېړۍ په افغان وکړه دخپل وطن دخاول ږیا

داستا حاټانو شاهن شرته سلام
ستاد ملک بشکلوز نکښو ته سلام
مهې دې دې دې خلای دې دې دې لري
ستا په وطن مینو جذبو ته سا
په ګها هدو دې آواز د زار قربان وکړه
زېړۍ په افغان وکړه دخپل وطن دخاول

پښتانه مریغا و روستو کېدل نه مني
 په خپله خاوره لاج دبل نه مني
 شان او شوکت یې دغیرت نه جوړ دی
 چړي باطل ته تېټدل نه مني
 د خپل ځنځتمت قیصه دنیاته په بنه شان وکړه
 زېړۍ په افغان وکړه د خپل وطن دخاوره

باطل ته نشته کاميابي چې ته کېږي
 غدار ته نشته خوشحالی چرته کېږي
 خوب وطن ستادی هډیش ستایه اوږي
 نه یې د بلر جا له کېږي کونکي چرته کېږي
 د آنل ده په توره وار په دې خزان وکړه
 زېړۍ په افغان وکړه د خپل وطن دخاوره

منزل د ډالنډ کرو انتظار دې کوي
 سپړۍ راتلونکي دی ایداره ډیا کووي
 تلي رو حونه دې شادمان به شي ډېښ
 چې د وطن خاوره قلندې کوي
 شي به کلونه تاشه دې اړمان وکړه
 زېړۍ په افغان وکړه د خپل وطن دخاوره

خشکه، دریاب، سمه غرستادی وندوره
 روژه، جونه، اخترستادی وروزه

هوا، فضائی دی پیوو برهه ده
 ستوری او شمس و قمرستادی و بعره
 د وطن غهین دی انتظار کریا پری کذران و کره
 زپری په افغان و کره دخیل وطن دخاولی

ته هم افغان په هم افغان یمه نره
 تانه به ولی بدکمان یمه نه
 زماکشن او کندرستادی و دروره
 تل دی ملکری په هر آن یمه نه
 یوانجیانه په ته یقین په مسالان و کره
 زپری په افغان و کره دخیل وطن دخاولی

خه په کابل خه پېښووکنې افغان
 خه که په لرکنې خه په برکنې افغان
 فرق پکنې نشهه واره یوم و تی دی
 دژوندانه په هر د کرکنې افغان
 ایازه دغه حقیقت ته په بیان و کره
 زپری په افغان و کره دخیل وطن دخاولی
 بلبله پا خهینه کذن په کلستان و کره
 زپری په افغان و کره دخیل وطن دخاولی

دسوچی سپاون

غرونه غرونه زلغي پورته له رخسار کره
داده جر توري شپي راته سهار کره
اميونه دشوندون چاخواري کېرىي
راشه راشه نيم بسم زره چكار کره
زمافي چي دجونگري ديوچي سرچي کري
مخ بشكاره کره ماشامونه متاريپ تار کره
خوشبو في داشنگودي راخوره کره
هره خواون چي خوري دنوبهار کره
دسر و شوند و جام دې راکوچي مدھوش شم
له داھسې پېشان يوچي گنار کره
نرکسي سترگي راولووه په ميئنه
ستاد ميني لھون في خمار خمار کره

ای لیلا دازدی مخ را بسکاره کره
 داتالا والا وطن چی لاله زار کره
 داتیار چی به چی تر خوبیا په محل کبینی
 په لسر چرک دی چه د توریم ز پونه په هار کره
 تول هبود چی له ماتمه سیا هپوش دی
 د سپریا په سکل غوچیو یه سینکار کره
 لاتر خوبه د جگری او رونه بل وی
 سبا وون د سولی د لته بسار په بسار کره
 کون مون جیل، خاوره مون جیل، اختیار خپل کره
 بلوا کی خنده چی خلامن بسکلخ یار کره
 هر خوابل کره مثالونه د وخت و نو
 دا ورن کور بیا بنا یسته کم بازار کره
 چې نه غم وی، نه ماتم ویا نه در دونه
 از ادی چی د وطن د غاره هار کره
 د لته خوبه د مرگی شپلی غږ پیچیا
 زیاقی ختم د جنگونو سوران سکار کره

چې جندی د شوندون پورته کوریه کورشی
 د نصرت خاوره د سرو سکلو کلزار کره

غلام حسن درمند

شەھىد تەر

خطاب

د آزادى شھىدە لارى پەارمان شھىدە !
پەخپلۇو يىنۇدۇ زىغۇن كەۋەتول جەھان شھىدە

لە خپلە سەرەتىنىڭ تەرىشىۋى د اللە پەنامە
خان دې قربان كېلۈد پاڭ سول اللە پەنامە
اوىز دې نصىب شەبسايىستە خورى، ئىلماشىدۇ
پەخپلۇو يىنۇدۇ زىغۇن كەۋەتول جەھا شھىدە

ھەر خە نەتەرىشىۋى خواسلام نەتەرىپىلى نشۇى
لە خپلى پاڭى عقىدىچى نە كەخىدىلى نشۇى
تەھىغە پورىچى پە دىن شولى قىلىنى شھىدۇ
پەخپلۇو يىنۇدۇ زىغۇن كەۋەتول جەھا شھىدە

د تسانغيرت او شجاعت تر تول جهان حيران و
ئمكە خوشە كوي چى پورتە پاس اسمان حيران و
لرې بىنه لورە درجه عظيم الشان شهيدە
پە خپلۇو يىنۇدىزىغۇن كرۇتول جهان شهيدە

تاجهانيانوته سبق دىنك غىيرت و چىرى
ھريو غليم تە دى جواب پە بىنه جرىت ورکىرى
دستاھىت تە لاس تر زىھرا اسان شهيدە
پە خپلۇو يىنۇدىزىغۇن كرۇتول جهان شهيدە

تاتە پە زوند كىنى ھېش دېمەن پورتە كىلى نشول
ستا مقابل كېنى يى لە وىرىچى خەوپىلى نشول
ھريو دېمەن دى ستالە ويرىپ پە لىزان شهيدە
پە خپلۇو يىنۇدىزىغۇن كرۇتول جهان شهيدە

شهيدە ستا پە لورەت او شجاعت ھى سلام
پە خدايى مىنە ستا پە نىك او پە غىيرت ھى سلام
ستا پاڭو كۈرپى بايستە افغانستان شهيدە
پە خپلۇو يىنۇدىزىغۇن كرۇتول جهان شهيدە

شهيدە نىشە خوک چى ستادىنگەن مقام و كىتى
پە خپلۇو يىنۇچى د پاڭ الله كلام و كىتى

حکه هر خوک نن د دنیا عشق کنی روان شهیده
په خپل و نیو دی ز غون کرو تول جهان شهیده

شهیده سوریکه الوان په وینورنگ بنکار پینچا
ته د اسلام د پاکی شمعی یو پنگ بنکار پینچا
زما «در دمند» در حسنه جارشہ مال او تھاشهیده
په خپل و نیو دی ز غون کرو تول جهان شهیده

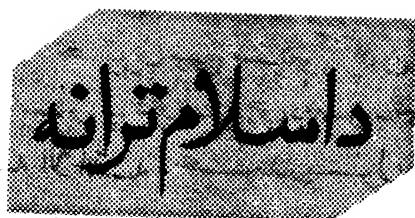
د آزادیه شهیده لاری په ارمان شهیده
په خپل و نیو دی ز غون کرو تول جهان شهیده

تورجاشپی یې غورهولی
 د اسمان پرمخ داوریخو
 د ساسترکی راخېژه
 برېښ د دعاکه حلالنده وړانګی
 د سهارنها کړه بله
 د شین هسک په لو لمن کښې
 کاروانیان کړه رابیدار
 د کاروان لويه لارښوده
 نغاره د حرکت کړه
 ترمع یوسه اوچت رسپی
 بې خرانویه خلاغ شه
 سپیدې وچاوده تیاروته
 د سبالمرو سه پورته
 د اتیارې په سباؤن کړه
 ۱-۸- جمال مینه - کابل ۱۳۵۵ هجری شمسی

غلام بجي کوکب

خوک چې د اسلام په سر تېنگ عزم او ایمان لري
جنګ د دھريت سره مينه د سبحان لري
خې د شهادت په لور، مينې او خندا سره
کله د غلیم حینې ویرا او خفگان لري
غولوي مونهان دا سم اعلاه د کلام الله
لا اله الا الله، محمد رسول الله

سرې چې پېچل وېنو تل، غارې د سنگونکري
خوچې د غلیم پا سر، الله اکبر نکري
لا في دې غلطې د یانه یې د افغان بېچې
خوچې را بیدار نشي ليرې دې باسترنکري
پوره کره افغانه نن په شېچ کښې داندا
لا اله الا الله، محمد رسول الله

ژوند تهول نه ده بنه، هېخ د اندېښو سره
 ڪارکوه مومنه تل، گډو ولسو سره
 جهاد فرض عین کنه، ظلم او ناروا سره
 خېري یې سېنې کړه نه د ڪلکوبچو سره
 ڪلک ايمان پر د چالو چې دېښ بهشي تباه
 لا الله الا الله، محمد رسول الله

پام چې واړ حطا نشي ته بچې دغرونو یې
 فخر د افغان یې ته برم د تاریخونو یې
 ټونو جاهدې چې، خدائی درسنې مل وي تل
 ته د هر غلیم په سر خرپ د مرچلونو یې
 غولې په دې لاره کښې خاصو د المیرضا
 لا الله الا الله، محمد رسول الله

دادنيا فافي ده خپل وارو نعمت سره
 مينه محبت مکړي د دغوغو چرچو سره
 ټکوري د اسلام تاریخ پک له قربانيونه
 خوند د ژوندانه وي یاتل د چامبارزو سره
 رېښ دې له دې غښ ځنې تله هر کافر سپا
 لا الله الا الله، محمد رسول الله

وپرو او خپکان نشته هیچ مسلمانانو ته
عنم او همت و یاتل دغوبهادرانو ته
بنکلی ولولب لری دغه اسلامیان نظام
لاره د جنت بسیی یهلو انسانانو ته
داد کامیابی لاره بربنی پکنی دارنیا
لَا اللَّهُ أَلَّا اللَّهُ، حَمْدُ رَسُولِ اللَّهِ

حق لر، قانون لروم رچا ته منلی دی
و پریبی د بنیان دایم خجالت ریتی دی
بنیان یی تلی دی شوموار مانوسه
و پریبی د عکبرت سره خاوه و ته سپاری دی
بنکاری په دی لاره کنی تل د کامیابی سبا
لَا اللَّهُ أَلَّا اللَّهُ، حَمْدُ رَسُولِ اللَّهِ

وکوره کوکبه، و پر بنکلی عدالت لری
په هر ساحه کنی یی پاک انسانیت لری
خوک چی بصیرت لری اخلي به پیغام د حق
تل د کارناموسو یی مینه او محبت لری
نشته هیچ خسنان پکنی لاره دژوند و دا
لَا اللَّهُ أَلَّا اللَّهُ، حَمْدُ رَسُولِ اللَّهِ

* * *

و فایار منکل

ای دوخت ترخو لخطو سلام سلام!
 نه استوف کبی سلکو سلام سلام!
 چی دوخت نمرو دلاسه شوچ او عجاري
 دوطن په کنده والو سلام سلام!
 په لمبو چی دنا پالم بمو و سول
 په او چتو شنو خنکلو سلام سلام!
 قول کلونه پا نهی، پا نهی سا شپد لی
 په خزان تالا باع چو سلام سلام!
 چی لنه پی لزند چی شوی په وینو
 په هنوكلیو، بانه والو سلام سلام!
 چی پی سا هدبل وطن په غیر کبی خپشی
 دزمان په نا کردو سلام سلام!

په گلوبنونو دجهان به یې ورنگرم
د افغان ملک په از غو سلام سلام!

بله ینکو کښې چې کار نشته ترې تېرې برم
په کېږن د یو او خیمو سلام، سلام!

فرد پرست نه یومونېن تهول اسلام پرست یو
متعذل و تنظیمو سلام، سلام!

اسلام یو دی، هد یو دی سره یو شو
لرو برو د فتنو سلام، سلام!

چې د خدائی رضاد پاره را تهول شوې
په هنغو پر کښو سلام، سلام!

چې سیپې پې درو سانو و خیر لې
په تورنونو مېړنور سلام، سلام!

حوصلې پې چې له غردونو دی اوچتې
په هر خوان وړو زړو سلام، سلام!

نن چې رنګ دی، سړی پا دی، تودی چاند دی
د حجر په مجلسو سلام، سلام!

چې از مونې شهیدان خیانت نکړي
ای دبل ملک هدیرو سلام، سلام!

چې هست ته مودنیا شوله حیرانه
شله ورو پینت نور سلام، سلام!

د باطل پر ضد موټینګ چوړ چل کړ
دوطن پېغلو، زلمو سلام، سلام!

چی حیا، عزت موهر خو خپل ساتلی
 با عزتیه کونو سلام، سلام!
 د نشکو خلی یه هر لوبشت کنی جو یه
 د غازی په یاد کارو سلام، سلام!
 ناهید! جو رو شو د دی عصر ملاه!
 د دی پیغلي په جذبو سلام، سلام!
 بجاهده و د نشک لازکنی قربان شو
 دغیرت په پره رو سلام، سلام!
 سپینه درج یه په رو سانو توره شپه کره
 د زلپ پر کونارو سلام، سلام!
 په دنبن کنی یه چی زد یونه کړل د وحایه
 په نارو د تکبیرو سلام، سلام!
 د اسلام تاریخ به بنکلی پی بنکاری ی
 د مؤمن په کارنا موسلام، سلام!
 د انگریز پشان مو رو سهم په کوند کړه
 د هپواد په قبیلو سلام، سلام!
 په دنبن چی چلوي هر خو بارونه
 د اسلام په موچلو سلام، سلام!
 و فایاره! تاخو جو کړل سلامونه
 ستا په نهلو سلام موسلام، سلام!

تند ۵

موین لکه دغفور او به نه بیویلی، چې هر ځای به تربیا شوونوا به
به مو په سر وارولی، همدا علت و چې او س یو شپه او ورخ را باندې
تېرېدله او موین لایوی تبی روان وو.

نن هم لکه دپرون لمرتود، برېښېدونکی او قهروړیا و. مُحکم خود
اوین دچا بې سره دښتی شکه لکه دبت مالکه سره سره اوښتی وو. هر
کیام په نړه چاودون اخیستل ګېډه په مړو او کېښې دلیو پېښو په مخ تلو
او دامید یواخینې. دیوه موین ته لرې دې برلې توره سک غرو. شاید هله
و ف وای هورې سیورې وای او تر هر خده مهم دا بکومه چینه وای.
هندو ګه اميد به ز موین په مړه بدن کېښې بیا ساہ را او پوکله او دخو
نوبو ګه موین د اخیستلو توان به پې لکن. که خه هم له لوبنې او
تندې موین خوپلی لکوپلی او چې د تاوده لمر و لانکو به دم په دم شکې
لا پسې څېرې کړې نوا میدونه به په اړمانو غږاته بدنه نسکان شول، پېښو به
خوب را کړ، نړه به مو په اختیاره، ستګې تورې او سرې دال به شو. خو

راه بلده هیچ په ھان نه راویه ، هغه دغومز لبونو عادی و ھکه خویی اویس
لاته ویل چب ژرکوئی بس راوی سپدو یونه ناره لار پاچی ده . اوله دې
سره سم بې پی کامونه لاسپی تېیگک کړل . اوچ چ دغږي یوه بجه کېډه نولر
اکھ چب شکوته خواه ورکه . باقی سور اوږد بلپدہ ژبه په خوله کښې وچه
شوه له خبرو و لوپدواو د بیا ژوند هیله هم ورو وروله زړه ختله ، مړک تر
ستړکو سترکو کېډه اوزرې مونې ساته ویل چب خدای هدغه د ورځ راته تاکلې .
په لاه بلده پېړه روان زموښ رومېښ ملګری بالاخو بې سپکه شو پرمخی
په سرو شکو را پېړوست ، مونېن تول ورته و درېډو چار چاپېره تری را پښده
شو او له غفوره مویو ھل بیا د خو څاځکیو او پو غونښته وکړه .

غفور په مونېن ملګرکښې یواخیښی سړی و چب په دغولارو خوارې راغلی و
هغه په دېچا خبرو چب دا بیو څاځکی په دغولارو خوک په سترکو نډ شوای لیدلای ،
ھکه خوده توله لرېه او بیو ژبه لنډوله او چې ھر ھله خویی تش په یوئه نظر پرې
تنده ماتوله . او همدغه علت و چب لاتراو سه دده پېټک تر نیما یې زیات
دک و . په لار کښې چب مونېن ته او به تماچې شوی نو چو ھایه موله ده
او به غونښتی خوده هر ھل په ترسوئه تندي ھواب راکړ ، او پو څاځکی
او به یې هم لونه لورو یې . دوو درې ځایه مورو یې ورته و نیو یې خو
هغه هیڅ نه مثل اما زموښ ددې ملګری یا حال دغفور زړه هم نرم کړ د
ھغه په خوله کښې پی څو څاځکی او به ورو چو یې او هغه پی دو مره و توانلو
چب سترکې وغړو یا او د تلوشی . له دې څو څاځکو پرته ده یوه قطعه هم په
چاونه لوروله . د پېټک سرې پی بېرته بند کړ او وروسته له دې چې په
تبرو سترکو پی یون نظر ورته وکتل پېټک پی بېرته تر تخرګ لاندې و نیو
او پېټک پی ځکر .

مازد یې گر عال و چب دغړه لمنوته ور سپدو له راه بلده موره اړ

له واره د او بوجونبنته وکه خوهغه دلته هم لکه هیخ چی نه وی شوی په
ساو غون خوب راکھراویل یې چې تاسو لیسی رائی هر خه به وشی.
سوین هم په هغه پسی روان شوو، خوغفور دلته و دې دې دې پک خوله یې
خلاصه که او لکه دې پک ویچی یې اوی هم یو دوه درې غور په ترسوی
تېرکل او پک یې بیا تر ترخک لاندې و نیواو پرت، له دې چې زه بد
ته وکوری دغره په لور و خو مخبد خوله بلد پسچې غرب کې چې راستون شی حکم
چې هغه لار او سخترنا که وه راه بلد ویل چې په نوی لار خو غفورین و دې
او بیا په نه زړه راستون شو.

غفور به دم په دم پک ته کتل او تر ترخک لاندې به یې داسې تینک
نیولی و چې ته وا سره زد یې نیولی او یا هم په نری کېنی تر تولو
ار حبستنا که شی له ده سره ده. ده میدې پک له برکته دده زړه داده
و او هیدغه پک و چې دخته تک توان او سیکه یې ور جنبلی وه.
ما بسام قضا و چې دغره په لمنو لمنو کېنی دغره هغه بل پلو ته او وسیتو -
دلته راه بلد دغره په لور لون و خشتو لو او دا بوبو یې درې چینی ته یې و درولو
د چینی په لید و سخت خو شحاله شوو او تول سر په سر سره پرې پرې تو تر
خو خپله شر به تر هر خه دخه لب و لنده کړو.

غفور دې ورې چینی ته حیرانه چې له ڪومه شوی ده که خه هم
رای بلد سهار ورته ویلی و چې په غرې کېنی چینه شته خوده نه منله او داسې یې
انګړله چې هغه د ځانګولو ی او دا بوا خیستلو د پاره ورته دروغ واي. خواوس
چې یې چینه و لیده نو په سترکو یې باورنه کاوه چې دلته کهم دا بوجینه
ویینی. دی هم رامخته شو، خپل پک یې په زمکه کېښو دا وی غونبنتل چې
دی هم او به و ځښی. خوهلتنه د ورې چینی په غارو دو مره ځای نه و پا تې
چې دغفور لاس یا خوله پې ځکښو دل شي.

دغتوپر بنواو شنوشکو په مينج^ك كښي دا وره چينه ژروچه شوه غفور چيني
 ڪري په وچه چينه پر پروت مکر رهه بي هم لنه نه شوم خوثر را پوره
 شو دېنک په خوا دنځي خوپنک هم تشن پروت و دده او به را ٻلڊ ٻوله ځنلي
 وڃي هغه داسې فکر کري) و چې له مونن سره به غفور هم او به و خښي خو
 نهونن دو دخو شپوتنه دوري چيني له پاره دهه و چې ٿدڀا تبزي کري.
 پا ته شو لاغفور چې د ٻولو غصه ورته کيده.

د ڪري هاونج ستری مزله له پښوا چولي وونور موئنک ته له وسنه وه
 پوره، را ٻلڊ ته مودله د شپي ته ٻولو وويل هفه هم را ٻسونه ومنله. په
 غفور سره تبه راغله او چې سهار مونن له خوانه خوبه لو ڀسپدلو، نو غفور
 پور پر چې ڪري) وا د تل له پاره په دلنه خوب و يده او ده ته بن دې دا بيو
 دوري چيني په ڪاسه ڪښي یو ولديا او به ڪوئم رجع، شو چې وڃا.

د آزادۍ شعر

زه چې ځله په دې لار تېرېم نو سمدستې چا سترګی دوینو په هغه خاپونو
ولکې په چې په زنما ورخ دښار د تولو او سیدونکو په وړاندې چا دې پاځه سرک
په غاره د هولو کانکېتې د بروپه پیاده رو توبی شوې دی.

له هنې ګرې څخنه دې په چې او هفتې تېرې چا شوې دی. میاشتې او کالونه پرې
ووتش او دا ې دیرم کال د دې چې موندغه په وینو لړلې خاطرې په یونه، یوشکل
سره ناخن او د خپل مظلومیت او بېکې پېچا تويو: خود او ینې؛ نه زمون د او بېکو سېلا ښونو
پاکې ګرای شوې او نه هم د کب د میاشتې د وروستیو شپو. ورخو ځول او جړ ځم.
د ځه غلام سرکار خوې په مینځلوا او پاکولو سترې شو، خرڅل دې او ځم
عرض پې بادار ته وکړ. شنه سترګی بادار د کابل سیند تر د هفه د مسټي په محال
پاپونه واچول او ماشینونه پې چالان ګړل. تر خو چې د سیند په خنګ کښې پې
پې پاځه سرک د خرو او بويو بل سېلا بروان کې. خود دغه افغانی او به دو مرد پې آبه
نه وې چې د خپلې قرباني، آټ او رنګ په خپلې پېښېتې. رښتیا هم چې دویںو د

خاچکو په دغۇخاپۇنۇ كېنى دېلىرى ھەت او سىتر شەامت ھەلبىي او دۇينى دا خاپۇنە زەمىن لە پارە او زەمىن دەبىار دەتلىو او سېد وىنكولە پارە دەعېت يەلىرى درس دىي. خۇزە حىزان ھەكىيەم چىز مۇبەولى تىرى عېرت نە اخلىو؟

کله کله هی دوینو د دغون خا پونو په لید و سره هفه و دخ او هفه صحنه بوله په
خیال او ذهن کبپی د سینا د خو چنده اوژوندیو تصویر و نو په شان را ثوندی او د

هني تارينجي ورچي هن پيشه چي جلا جلا له منجي تبره شي.
 هنه ورچ چه زله دفتر خنه ديو ضوري ڪارله امله دوخته راوعتم
 او پلِ باع عمومي ته له هار سپيد و سره سم دار الامان د سرويسونو په تم ڪاري
 د سرويس په انتظار و در پدم، چه ڪوئم خلک تول اوئر اوئر یوچي، بلخواهه
 خفلي او د ترافيكو په منج جادي و ترکل شوي، هيران شوم چه په دوي سا با خه
 تکه ولو پده او خه پيشه ده؟ خو خلکو ته چي پام شو چه تول د سيند پوري
 غاري ته خير دي.

ورو دبو خلک و د تول شول د سيند د سنتي سوري تر شا په سرک باندي
 و در پل او پوري غلهه په د پار پل دلخون د مظاھري نندان ڪوله چي له خپلو
 سپينق تيکريو خنه په بير غونه جوره ڪري وو او دروں د تريجي اکونکي پوچ
 په خلاف په شعارونه ورکول.

پوليسي او د "خلق" د گوند و سله والو سيا هيانو همچه وکره چه د بخونو د بهير خه
 و نيسی، خود ڪار امکان نه در لود، بخونو له یوچي سختي مقابلې د روسته د گوند چي
 سپا هيانو او پوليسي صفوونه مات ڪرل او عمويه جادي ته راوعق، یوه د لکه د
 لر زانک په پله را پوري شو او په او چتو قدمنو په خان زموږ خواهه راورد ساوه او له
 رسيد و سره په لور آواز ولار خلک مخاطب ڪرل:
 تائي نه شر ميني چه ستاري خويند او لو نو د آزادیه بيرغ پورته ڪري
 او په دې "کناه" و هل او تکول خوري، خوتاسي دې ساه او په حسه بتانو غوند چي
 دلته ننداري ته ولار یاست؟

ولار خلکو له شرمي سرونه نسكته و اچول او تولو خپل حايونه پر سبود.
 خيني پورته د شاه دوش پېره دنريارت، خيني د بشارواله، خيني د زن کار پاک او یو
 لين شپير چه زه په شا پسي روان و م د مظاھري په لور و خو چپل، مومن دبلغ عمويه
 په پله لانه و د پوري چا شوي، چه له نور و خلوزيات شمېر بخونو خانونه هر ته راورد سول

د مظاھری بھیں دیو خپاند سیند بنہ غورہ کرہ . مظاھرہ پہ یوہ لویہ اسلامی او د افغانیت او آزادی پہ یوہ ملی روحیہ چھ د تکبیر نارو پا د کابل پہ نزد کتبی ان کا زی خورو پی روانہ شوہ چھ پر دی شپیہ کتبی پہ ناخاپی تو گہ د استبدادی چوند غلامو سپا ھیانو د خپلو « پسہ شو » خولی و د یو چھ اور د پوھنچ پر تاند والو ھکلانو او د ھفوی پہ سپہ خلو تکبیر و نویب د ظلم او د ھریت بارونہ و چلوں او مظاھرہ پی پہ گولیو وو یشته . تشن لاسی مظاھرہ چیا فی دبی کناہ مرغیو د سیل پہ شان چھ د صیاد د ھز پر نتیجہ کتبی یوہ یوہ خوری شی ، سرہ تیتا او پر ک شوی . د سیند پہ پوری غارہ کتھن لورتہ د خاپراتو وزارت د ھو ھم چتا پہ برانڈ کتبی جگرین اسلم وطنچار دیو ھاتج جنگل پا اکتہ ولا رف چھ د پیشی سندھ بیٹھ کولہ او لہ خو شی نہ پہ خپلو برتھو کتبی مسکی مسکی کبھدہ . دھا خواتد مرکنی یا کتھنی منھی تہ دوہ رو سی تا نکونہ لہ خپلی رو سی عملی سڑھ ولا رف وو چھ د پولیسو او گوندی سپا ھیانو په وار خطا فیہ پی ریشخند و اھہ او خندل پی .

خو تنوڑو بلو چھو نو چھ پر سرک د پر قی وی ، نری نری زکھروی یا کول . پہ دی گکیرو دار او الہ کولہ کتبی موبن و د ھر کھد و چھ تپیا فی چھو فی رو غتوں تہ ولپن دوو خو پہ دبی تریخ کتبی د « خاد » تور موترو نہ راور سیدل او د موت و فو لہ ر سید و سرہ سم یو شمپر پولیس ورخنہ ر بستکتہ شول او پہ موبن پی دوھلو بردی و کر . پہ تھلو تھلو پی لہ سرکہ وا یستلو د سرک د پر غارہ نما پی نہ د پیادہ رو باندی پی لہ مور چھ سڑھا کبھدہ او تیندک چھ و خور لہ راجھکدھ و سرہ چھ پر د بین پیادہ رو باندی پی بی پر ھالنیبی جل تہ پام شو چھ نریا تی وی پی تریا بھیدلی وی اور بھو شہ بنا کار بده خود بندی لام د شھادت کوتہ پی چھ تو یون تکہ سڑھ وہ د پیادہ رو پہ ھوارو کا نکہتی د برو خو چھولہ . پہ دبی و خت کتبی پی لہ پیسو او لاسونو ونیو او تو یون تکہ تیب د رو غور چھولہ . د موہر لہ حرکت سرہ سم چھ ستر کی بی ار ار پی د پیادہ رو پہ ونیو سرو برو تھو یونتی او د یو چھ ھو چھا د برجیا پر مخ پہ سرو یون دا جملہ لیکل شوی وہ : « ژوندی دبی وی آزادی » او پہ دبی تو گہ ھنی پر خپلو سرو و یون یون لہ پارہ د آزادی شعلان ژوند و سا ۔

د افغانستان د قضيې د حل په باره کښې د بجا هادی نو د غونډې رپورت

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
نَحْمَدُهُ وَنُصَلِّي عَلَى رَسُولِهِ الْكَرِيمِ

„د افغانستان د قضيې د حل په باره کښې د بجا هادی نو د غونډې“ په نوم پنځه وړ ځنی سیمینار چې د هپولاد ترڅلوبښت تشو پورې دینې عالمانو، پوهانو سینه بریو ځرښو او روشنکارانو برخه یکښې اخیستې د لیندی په ۱۱ نېټه د سهارا په ۹:۰۰ د فاري اسرار الله له خوا نقرانکم د خومبار کو آیتونو په تلاوت سره پیل شو.
په پیل کښې د غونډې ی عمومي سیس د اکتر فاروق اعظم د دې ځونډې د اهدافو په باب وویل: زموږن جهاد او قرباف نړۍ د ځکونیم له لعنت خنډ خلاصه کړه خومت اسفانه موږن له خپلې قربافه نه کمته پورته نه کړای شو، خونږ چې اختلافات هر یا تېږي هماغونه د قضيې حل اوښن دېنې یا او د کابل ناروا شیم دولم مومي. ټول هیله من دعا چې مشران واحد قیادت او واحد سیاسي او نظمي اداره ولري او بې له خارجي فشاره ملحد شیم له منځه ولري او دا اداره پې ځای ونسیسي.

ددې کارله پاره اره و چې یو شمېر غلص افغانان دنوروله فشار او حتی مشورې پرته سره راغوندې شي او یو طرحه جوړ کړي بیا ی د نورونظره و سپارې او حلې ساوا باسي . موند دې کارلپاره مجلسونه وکړل او یو شمېر د فکرخاوندان موخونس ڪړل د ۲۰۶ تولست موجود کې خوپا مودالست راوره کړکړ او د اشخاصو په چونکې د لاندې تکي په نظر کښې وو :

له جهاد سره به مستقیمه او اوند ده رابطه لري ، په افغانستان کښې به د اسلامي حکومت په جوړې دوکروهمن و هي ، په ټولنډ کښې به نېټ شهر لري ، د افغانستان په چاروکښې به آزاد قضاوت لري و لوکه د حکوم خاص تنظیم غږي هم دی ، په جغرافيايی لحاظ به د افغانستان له ټولو سیمو خنډ نایندې کړي وکړي .

مونن به په دوو تکون خبرې کوو : د قضیې د حل له پاره طرح او د هنډی د تطبیق له پاره د تعقیب لارې چارې .

مون بلید په خپل دې کارسره دا وښیو چې افغانان د دې تولنډ لري چې خپل مشکل ته په خپله لاره پیدا کړي . مونږ د دې کار په کولبو سره د تنظیمونو تر منځ دار تباط دیو پل په توګه او د ملت د هیلو د تمیل له پاره حکام اخیستلای شو .

د غونډې په پروګرام کښې دا هم شامله چې جهادی مشزانه وار په وار راشي او د نویو حالاتو ، خپلونډیو پر وکړمونو او نظر یا ټپه باب د غونډې غریوته معلومات وکړي ، په دې لکېښې د غونډې د دو هنډی ونځې تر غږي وروسته د افغانستان د اسلامي جمعیت امير استاد برهان الدین سه باني سانګي او په خپله وینا کښې په لومړي د افغانستان د قضیې د حل پاره د جمعیت اسلامي افغانستان طرح تشریح ڪړه او وړي ویل :

لوری دامنیت تامین دی او د دی لپاره چې اغیزمنی د لې دامنیت په تینکولوکنې ونډه ولري نوډه تنظیمونو مشران باید مستقیما په حکومت کنې برخه وانځلی او په یو قیادی شوری یا په حکوم بل نامه شوری کنې دی کډو ولري چې د انقلاب د مسیر او عمومي پالیسي خارنه وکړي، بیاده یو شوری هم جو رو شی او خبرنګه چې انتخابات نه شي کېدلی نو دا شوری باید د حل و عقد وي. د بېلا بېلو ولايات او مختلفو خلکو په نظرکنې نیولو سره باید انتساب شي او د تاکلی حکومت خارنه وکړي. قیادی شوری او دا شوری به په کډه له متخصصو کسانو نه یو حکومت جوړکړي.

بیا پې سکو ته د بجا هدینو دهیا ت سفر تشریح کړ او ووی ویل مون له خواکمن دریج نه له روسانو سره خبرې وکړي، دویا په افغانستان باندې خپل تېری حکوم ڪړ، اسلامي حکومت یې ومانه، له کمونستي رژیمونتو سره شوری قولدادونه یې د اسلامي انتقامي حکومت فیصلې ته پرېبندول پر خیب باندې یې تروخت و لاندې دنفتی مواد و بندول و متنل او له افغانستان نه یې دروسي مشاونې بې پراستل قبول کړل او د اسیل نو دو ه اړخیز خلاصون یې و مانه.»

د همدي جلسې په مانیکر فه غونډه کنې د افغانستان د اسلامي حزب امیر اغښیر حکتیار برخه و اخیسته او خپله طرحه یې توضیح کړ:

« مون د عسکري حل ترڅنګ د تنظیمونو تر منځ په د اسې یو طرحه تعاون فیه ګولای شوې د خیب د حکومت په ځای دی یو د اسې حکومت جوړ شي چې متتابع فیه شخصیتونه پکښې نه ویا لکه هغه کسان چې اوس په حکومت کنې شامل دی، یا په تېروخت کنې حکومت ڪړی او یا د احزابو مشران او قدرت ته کاندید دی. دا مؤقت حکومت چې عمر به یې ترمیاشتونه اوږي انتخابات ټوي او و پېښې مښخه

شونما او حکومت راجی په انتخاباتو کېنى به احزاب له لستونو سره کاندیدو وي او اکثر ھېتىوکى حزب به حکومت جو یو وي او په دېبا باب به يوبىل ته دا پونه ورکۈن دقدەرت دانستقال يوازىغە لار بە دەلت دەرىپولە لار بە وي. لە ھەمنىستانو سره انتخابات نە ڪۈن، انتخابات داسلامىي دەلوتى منع ڪۈن. دەكىنوا احزاب پەرخای دېبا درېچى خلۇر قوي احزاب موجود وي خەكە وارە احزاب اخىستىل كېرىي او دە تشىنج باعث ھەنچىي» دە پە خپلۇ خېر و كېنى دە تەظيمۇنۇ دەكتىرۇل او انتظام له پاره دە قىيادىي شورىي جو پېدىل ھىم وغۇنىتىل.

دەمشەنۇ دەراتلىو پە لەكېنى دەرىپىي وچىي تېغىر مې دېياندې غۇنۇدە كېنى دەفانىتا دەجاهىدىن دەمۇقت دەلت رئىس پېزۇ فېسىر صىفت اللە مەددىي ھىم بىرخە و اخىستە دە دەھل لە پاھ دەلوپىچى جىز كېيى جو پېدىل وغۇنىتىل انتخابات يې پە اوئى حال كېنى علا نا مىكىن و كەنلى، دە مىكۇ تە تلىلى ھىيات مۇفق و ھەمانە خەرۇپىي ويل چەپ خەپىنى مسایل لە جەھەول دېيى. دە پە يىو نۇي پېپەكۈن ھىم خېرى كرو چەپ قىادىي شورىي پەر بىرخە كېنى دەمشەنۇ لە خۇلا لاسلىك شوي او دە. ھىم لاسلىك پېزى كېرى خۇعىملىي كەدەلۇتە يې پە شەك و كەنلى او وۇپىپ ويل چەپ دە حکومت دېپاسە چې قىادىي شورىي ناستە وئى نۇ حکومت خەنگە كار كولاي شىي دە دەھى غۇنۇدې يادونە ھىم و كەنچىي مەلکىرى مەلسونە يې لە ۱۰۰ - ۲۰۰ كسانۇ خەنچە جو یو وي. دە پە خپلە ويناكېنى دەوستانو مەدالخە ھەم يادە كەر.

دەمەدىچا ونچىي پە مازىكىن فەر غۇنۇدە كېنى داھل تەشىع و دەۋەنۇ دە خلۇر و تەظيمۇنۇ دەئەتلاف دەشۈرىي و ياندە آيت اللە نور احمد تقدىمىي بىرخە و اخىستە او خپلە طرح او نظر ئې خەرىكىندىكى:

«مۇن بايد خپلە مەشكىل پە خپلە حل كەر، داھان بايدىز مۇن سىاسىي سەرجال و كېنى او لە پۇلۇنە دېياندېچى راغز بەلى لاسونە پېپېن دەچەن نەمۇن بىرخەلىك و تىا كې خەكە دا لاسونە لومىيە خپلە كەتە لە تۈرىما او بىيا زمۇن.

زهون حکار باید داله امرله مخی په شوری و لاروچیا، شوری دوچی لاریا
 یو دعسویی را بیتر لاسه ڪول خودا نن په افغانستان کې مکنه نه ده، حکمه نه موب
 واحد ملت او واحد هیله چې واحد او واحد به وچی تهیتی توچی شوچا او
 د ائتخاباتوله په امنیت نسته۔ بله لان داده چې د هغه شہر کسانونه غونډا چوړ
 ڪړو چې اهل خبر او پوهان وي، او ملت د دوچی را یه منی داستانو خوبیه ده
 که پر دې غونډه د اهل حل و عقد نوم بزدی او که دلوپی جرگې، دوچی که لفظاً له
 ملت نه وکالت نه لري په عالم حقیقی کې د هغه وکالت لري، دا کسان باید اسلامی
 حکومت په جو په دو معتقد وي او تر پولوډ باندې په چانه وي پلولوډ شوچی دوچ
 تو پسیح ورکه چې موبن پولې له چا سره نه ترو، مشوری ورسه ڪوو خوچیل
 برخليک ټاکل چانه نه سپارو، موبن باید افغانی فکروکړو او افغانی تصمیم و نیسو،
 وابستګی رکړی هبستګ و ساتنامو مستقل فکر و لړو:

ده وویل، ز موبن د دې جرگې کنټلېن باید له هر ولایت خخه خوڅوختنه دو دې
 خلور یا په خوښه چې غولډې، وي او دوچی د خپل نفوذ له لاری، وکړۍ شي پر خپل
 سیموکنې امنیت راولی او اسلامی دولت حاکم کړي او د اکار باید په پېښد و کړو،
 د جهادی مشرانو او د جهادی تنظیموون دوا کمنو کسانو در اړلوا په لرکنې د حزب
 وحدت اسلامی افغانستان و یا ند محترم محمد کرم خلیلی دې غونډې د خلوې
 ورځ په لوړې برخه کنې برخدا خیسته او د طرحو په لړې خرگنده کړو:

موبن باید په دې قانع نه شوچې ناقصو طرحو ته دولم و د کړو، خارجې
 خواکونه ز موبن له په امنیت و نیسو او را باندې تخيیل رکړی، موبن باید په خپله
 تصمیم و نیسو او په تنظیموونو کنې داخل او له هغه د باندې عالمان، پوهان او اسلامی
 اشخاص د حل دا سې جامع او مطلوبه طرح و راندې رکړی، چې سراسر یا وحدت را غږي
 او جهادی څواخونه سرو یو موبتی رکړی، زو له افغانستان نه همدا او سراغلی، د افغانستان
 خنک وحدت او اتفاق غواړي او ز موبتی حزب هر هغه طرح منی چې جامع وي او د

افغانستان نهول خلک های پکنې ولري.

صداراز دې غونډې په اجندًا کښې تاکل شوی و چې د جهادی مشرانو او مسؤولیونو ترڅنګ دوروره ښواد پاکستان د باندې نیو چارو د فهارت یو مسؤول یم د غونډې برخه والوته د خپلوا جراماتو او پالیس په باب معلومات وړکړي او د افغانستان په چاروکې په د ملکرو ملتو ځانګړي استازها بین سوانح.

بین سوانحهون د غونډې په وخت کښې یو ضروري سفر دلود ځکه حاضر نهشوا

د پاکستان د باندې نیو چارو د وزارت مسؤول محترم رهایض محمد خان غونډې ته حاضر شوان توهیجات یې وړکړل، ده وویل:

د اچې د افغانستان او پاکستان برخليک سو تپل شوی د اتشه خبره نه ده بلکه عملاً ټکرویه چې واقعاً په برخليک سو تپل دی. ده وویل په افغانستان باندې دروسانه دې غسل په وخت کښې چې پاکستان ټکوم دریج غوره کړ دلته که هر دویت حکومت واعداً باید دادریج یې غوره کړماوای. ده د ټیو د ترون په باب مفصل توهیجات وړکړل او خړکنده یې چې ملکړی ملتو نه د چا دوست دی نه دېښن بلکه یو وسیله ده او موبد د ټیو په ترون کښې له د چې وسیله نه استفاده وکړ. ده وویل چې د شوروی د ۱۹۹۱ کال دا ګست ترکو دنا پورې هاروسان د نجیب په پاڼه کې د ټولارو و خودرو سیې ټکودتا حالات بدال کړل.

ده وویل د یو نیا سی حل له پاڼه منطقاً باید یو عبوری دوره وي او دا عبوری حکومت باید پرانځ بنسته وي او د نهایات په ګنوله خواه میل شوی یو حکومت وي او دا حکومت باید د وظایف یو لایعه ولري او د وظایفوله ختہ د وسیمه برختمېنې. ده د مسکو د اعلامیې په اړه وویل؛ دا اعلامیه تشه یو د اعلامیه نه ده بلکه دروسانو په دریج کښې یو بدلون دی خوبیا هم دا بلاغیه باید ده چې دسم متن له چې مطالعه شي. د اسلامي حکومت په برخه کښې روسانو دانه د ټولارو چې دوی به

اسلامی حکومت را ولی بلکه دوی اویلی چې که افغانان د اسلامی حکومت د جوړو
په برخه کېنې موافقه سره کوئي دوکنې نه نیسي. دا چې دوکنې خپله نظایي
مداخله له نعاهدینو سره په خامنځ خبرو کېنې ره‌ماً عندي د جاحدینو د براي‌الیتوب
لخسبه ده.

ده په آخر کېنې وویل سوله دېره مهمه ده د سیمې تولو هیوادونوته.
غونه‌دی له همدي لومړي وړکنې نه د طریق د رامنځ نه کولوله پاڼه
کارپیل کړ، غررو خپل نظریات واروول او لیکلې افسرادی او ګروپی هرجي په
وړاندې ګړی.

اکثره طریق تره‌خه لومړي دیوی داسې شوری په جوړولو ولاړیا وړجا چې
له ۶۰ تر ۶۵ تسوپورې غری ولري. د محترم حبیب اللہ غالب طریق دا وړ چې
لومړي دې یوه کوچنې خاصه جوکه یاد نزکیې جوکه جوړ شی چې د تنظیمونو
په ویش ۶۰ غریا ورته راچی او بیا همدا خاصه جوکه د تنظیمونو د ۱۲۰ کسیز لست له
مځی دېش-دېش تنه تاکی چې ۳۰۰ تنه کېنې او بیا به دوازې دې په کډه د
حل او عقد ۳۶۰ کسیز شوری جوړوی. د محترم میر حموده آغا طریق داوا یا تنرو چې دوی
برخې په د تنظیمونو او دریمه برخه په له قوماندانو ځنه جوړېږي، محترم میا جان چددی
د تنظیمونو، د کمپوند مهاجرین او پوهانو یوې ۱۵ کسیز شوری له پاڼه وړاندېز
درلود. محترم محمد هاشم چددی له ۵۰ تر ۶۰ تسوپورې داسې کسانو د شوری غونښته کوله
چې اهل محل و عقد شرایط ولري. پوهاند فاضلی، محترم خواجه قطب الدین نجیبی،
مولوی بېک نظر، او مولوی عبد‌الاحد په یوه کسیده وړاندېز کېنې درې پورین شوری
غونښته، په لومړي قدم کې ده‌ډې مجلس پچې تنه اقدام کوئي په دو هم قدم کېنې د
تنظیمونو له استازونه یوه ۵۹ کسیز شوری جوړویا بیله دا شوری د تاکلولونه د
له غنی د قوماندانو، مهاجرینو او د کابل ترلاس لاندې ګاسیمو استازی لاغوړۍ او یعنی ۴۹
کسیز شوری به جوړېږي. محترم شمس الحق پېښه اده هم دیوې داسې شورا وړاندېز درلود

چې د تنظيمونو، قوماندانو او مهاجرینو له استازو څخه جوړه شوېږي. محترم واصل نور د پورې تنيو وړاندې زونو ملاتر، یا او په طرح کېږي په د بجا هدینو اور د سانو زې منځ د شوېږي خبرو نتایج هم ځایول غوښتل، دا هم دیا دلو ده چې په دې تولو طرحو کېږي د محترم ننګ یو سفرې طرح په تولو کېښوغا ازاردوسیمو او افغان مېشتہ هېډو د فوکېږي د مناسبې نایندګی په اساس سې، آزاد او عام انتخابات غوښتل چې تولې پلې، دلکې او د لککې به برخه پکېږي اخلي او د هېډو د او لسوالیو په شمېر به ۲۵۰ تنه استازی تاکي، د بناګلی نورا حمد نظری طرحه دحل او عقد دلویں منتخبی اسلامي شوری په جوړولو ولاړ وو.

محترم صباح الدین کشککې په خپله طرح کېږي قیادي شوری او مستقل هیئات د هېډو، د قیادي شوری به د تنظيمونو له مشرانو نه جوړه اوږد یاست به یې د دهانې وېج چې دویا به یو مستقل هیئات تاکي. د مستقل هیئات به د حکومت د خوکیو له پاره د ڪاندید شوېږي کسانو لستونه خبرېږي، د حکومت غږي به ترې تاکي او قیادي شوری ته به یې وړاندې بجا کووي.

محترم دا ڪتر فیض الله ڪاکر، د اجمن تحقیقات علمي و مشورې افغانستان، طرح چې شورا یار هېږي انتقلاب اسلامي افغانستان پکېږي غوښتل شوی وړاندې ڪړو دې طرح د هېږدانو او صاحب نظرانو په اندول په شوری کېږي قوماندانو د گډون وړاندې ڪاوه.

په دې طرحو کېږي د محترم محمد نعیم فراهی طرح دشوري له پاره لېږدېن ه د دووزروافړیات نه زیات د خلور و زرو انتخابي استازو غوښتنه ڪوله او د محترم قاضي محمد شریف طرحه هم دشوري له ۱۰۰۰ تا ۲۰۰ کسانو غړو پورې غوښتونکې وو. د دې ټولو نظریې، معلوماتو او توضیحاتو په هر ټاکې د طرح د سره راغوند و لو او للمندو له پاره لازمه وو چې د توحید او انسجام یو کېسته ڪاروکري او د څرګندو

رایوله لار ھې د ڪمپيٽي له پاره ٩ تىزىغىي و تاڭل شول، غرۇدا تولىي خبىي پە دقت و اورپىدپا، بىشۇنە و شول، پۇنىتىقى يې و كېرىي او پە تىچە كېنى دەجە تىلۇ نظرىي، معلوماتو، توضىھاتو، پۇنىتىنوا بىشۇنۇ پە نظر كېنى نىولو سەرە طرھ پە تسويد لاس پورپىشىۋىچە پە دوو ورخۇ كېنى دەجە تىرتسويد وروىتە دلىنىد ۱۱ پە ۱۱ نېتە ئىمپى غۇنۇدپا دەجە پە تسويد بىشۇنە پېل كېل او آزادپى خبىي پە ئىمپى وشۇي، تاۋىدە بىشۇنە پىشىۋىچە او كەلە-كەلە توند او تېز بىشۇنە ھم. او لە ھەدىك امەلە و سچە مىباھى تىتاكلىي وخت او بىزدىشىۋىچە او غۇنۇدپى دەجە جىعى پە شې او ورخ ھم خپلۇ بىشۇنۇ تە دوام ورکە.

بىلە دەخپىل پەر كەنام لە مەنچى دەجە دەتصويب تىرخىنگ دەھى دەنطبىق تەقىيە ھم ضرورىي او لازم و بىلە او دەپى كارلە پارە يې داسې يوھ خلۇر كىزىە كەپتە و تاڭلە چە دەجە دەنطبىق تەقىيە لە يارە عىلىي لار و سنجوئى، دەپى كەپتە ھم پە دې باب د غۇنۇدپى دۈرلەندىز و نۇپەر نظر كېنى نىولو سەرە دەجە دەنطبىق تەقىيە لە پارە يوھ لايىھە جورە كەرە چە دەجە دەنطبىق تەقىيە دوھم سند پە تۈچە و راندى شوە. طرجمە او دەنطبىق تەقىيە لايىھە دەخلىي تەقىيە دەخلىي تەقىيە دەخلىي تەقىيە دەخلىي

كار پە سەرە سىنە تىرسە شو، نظرىات پە بشپەرە پاملىنە و اورپىدل شول او نېتىجە دېپى طرھ رامنۇ تە كېدل ون تصميم نۇشىۋىچە دەپى طرھ دەنطبىق بە دەجە غۇنۇدپى دېپى شېر غرۇلە خوا پە مىسىل دەل تەقىيەنەيى او نىتايىچ بە يې را غۇنۇدپى دېپى تۈكە دادىزى عىلىي غۇنۇدپە دېچىۋەرخۇ پە اۋېزدا دەكېنى پە مەمىر دەل دلىنىد ۱۵ پە نېتە سەرە و سېلە.

او دادى دەپى غۇنۇدپى پە تەخ كېنى دەتصويب شوئى لايىھى مەن او قىرسە دەھى دەنطبىق پە باب دەكتوبونو نۇمنە دلتە و راندى كېرىي:

دغوندې ډکومې ټیس پاکتر فاروق اعظم دافتار حیہ وینا متن

بسم الله الرحمن الرحيم

محترم وعلماء کرامو، گرانو قوماندان صاحبانو، معززو سپین بزایو او د
بصیرت خبستانو پوهانو !
السلام عليکم ورحمة الله وبركاته.

د خوبیو ځای دی چې الله پاک جل جلاله د هیش په شان یو جل بیا
افغانستان مؤمن ملت ته د اټو فیق ورکړې چې د زمانې د یولوی پېړمه
شیطانی طاقت (کونستروسیه) په مقابل کښې د خپل پاکی اسلامی عقیدې
او پاکی اسلامی خاورجیا دفاع په منظور و درېښې، په سرمهال و جنګینې
او هغه ته مانه ورکړې، د اسې مانه چې نویں پېښې په شرقی یورب او
یتلله دنیا کښې هم تینګی نسی او حتی په خپل کوکښې هم درې خاورجیا او ما
وکوهه لوړېښې. د اصرف د الله پاک عنزو جل لوی حرم، زمون د قضی او مقاومت
حقائیتا او زمون د مسلمان او مجاهد ملت دې ساری قربانیو نیجې ده. زمون د مظلوم
ملت دغه بې حد او حصر قربانیو نیویال کونز مات او د منږي سیاسې فضا پې بدله
کړو او د ټکنونز د بالقوه او بالفعل شرڅخه دی انساف ځمیں او وجدان خلاص او په

راحت کړه .

د اهم د شکر ځای دی چې په نړۍ کښې انسانی ضمیم و پیش او سیدار دی چې زموږ د برق جهاد حمایت پې کړي او کړي یې . مسکار د بمن د خپل ټول قوت، چل، فرېب لوښې نکونو سره بېریالی نشو چې نړیوال زموږ د حق او عادلانه موقف له حمایت څخنډ لړو چې . زموږ بجا هم د ملت به تل د تولو هفوافروادو، دولتونو او ملي و بین المللی موسساتو خصوصاً د ټکاونډي ههوا دو د خلک او حکومت مړکړو وې چاچې د جهاد په اوښته لارکښې د افغان مسلمان او بجا هم د ملت مادي او معنوی مرسته څرېیده .

خود خواشینې ځای دی چې په زموږ کښې دیوې چې واحدې سیاسې، ادارې او رهبرۍ د نه موجودیت په وجه ټکومه کړه چې نور و زموږ د جهاد د نتايجو شخه پورته ګړه زموږ لاتراوسه نده اخیسته . حق شدیده ویره ده چې خدايی دی ټکوې د دې دومنه قربانيو او کړل او نو تغییل سره سره د جهاد عصول او نتیجه زموږ د لاسه ووزی . حالات تاسې ته تر هر چا بهتر معلوم دی چې هر وړی چې ته پېړې میا متناسفانه زموږ د جهادې تنظیمونو د مشراښو تر منځ اختلاف او سو تفاهم نو هشم د ټېړنۍ . او خومړه چې دا خلاف او سو تفاهم د ټېړنۍ هفومړه د قضې حل لېږي کېږي او د ټکاابل پې دینه، غیر قانوني غیر ناینده او د وطن د بیاردي مسئول رېم پر ځای پا ټېږي . بدون شک د هغه ژونداو قوت زموږ په اختلاف کښې دی .

د افغانستان هر فود نر دی او که بخو، که په وطن کښې دی او که د هجرت په حال کښې په ټکومه خیمه کښې، په دې اړمان دی چې بجا هم دین په ډول تقاضې یو مشر او یوه ملکي و نظماني اداره ولېږي . د دوی ستونه آرزو داده چې یو داسې سالمه سیاسې فضنا را پیطاسې چې د تولو بجا هم دین، مهاباځ نو او د افغانستان د مسلمان ولس تر منځ د حسن تفاهم او اشتراك مساعي زمينه

برابره کړیا ترڅو د غد حسن تفاهم په نتیجه کښې بېله ڪوم خارجی فشار او مداخلې څنډ د اسې یو واحده سیاسی اداره جوړه سی چې د دھنې د هلوڅلو په نتیجه کښې د کابل ملحدریم له منځه ولاړ سی او نومورې اداره په کابل کښې د هغه ځای و نیسي. د دغه تفاهه د پیلا کېدولپاره په جهاد منبوط د یو شمېر نېک او خلصو افغانانو ضرورت دی چې په ازده فضاسکنې په خپل اختيار او خوبنې بېله ڪوم خارجی فشار، مداخلې او حتی رهنمای څخه یو د بله سو کېښې پر موضوع بحث و کړي او د حل لپاره پی یو جامع طرح او فارمول جوړ او د هغه د تطبیق لازې چارې او مکاتم و لټهوي. د اطروح او فارمول بیا تو لو تنظیمو نو او په جهاد پورې منبوط نو د ډیعاله او قابل رعایت عناصروته وړاندې کړیا، د دھنوی حمایت حاصل کړیا او په دې دوول موجوده ناخوشکواره سیاسی ماحول په یو مطلوب حالت بدل کړي. انشاء الله و تعالی .

د نهومیا شتو راهیسې یو شمېر خلص ورونيه اکه پوهاند فاضل صاحب کشککي صاحب، عددی صاحب، کمال شینواری صاحب، بخمي صاحب، روحاني صاحب، مير حمود آغا، نظری صاحب، مومند صاحب، مولوی اعلی حمید صاحب، قاري اسرار الله صاحب او نور و رونوکو سبېن کېیدي چې تر ډې ښهت او تهیت و پاس وروسته د اجلس دغه منځې تهور سوی. د مجلس د محترمون ګرو په دعوت کښې لاندې انکات په نظر کښې نیول سویدي:

۱- بلی شخص به د افغانستان د مقدس جهاد سو مستقیمه او ښهه رابطه لري.

۲- په افغانستان کښې به د اسلامي حکومت د چوپې د معتقد ووي.

۳- د خلکو په منځ کښې به په نیک، انصاف او عدالت مشهور ووي.

۴- د افغانستان په مسایلو کښې به د وسعت نظر او ازاد قضاؤت خاوند وی او لوکه د یو مشخص تنظیم غږی هم ووي.

۵- مجلس غږی به په مجموع کښې په جغرافي اي لحاظ د افغانستان د ټولو سیمو څنډ

خه ناخه نایندگی کوی. که خدهم دبهتری نایندگی لپاره باید داشته باشند پروای خود
مالی مشکلات او اداری ملحوظات په خاطر د موجوده ذوات په دعوت اکتفا و سو.
ددی مجلس تمویل آریا موسسه کوی.

حترمو! دغونه‌نک، بالاصافه او د پراخ نظر خبستن بعاهدين همدا تاسی
دولت یاست چې ستاسی په حسن نیت او زیار به انشاء الله و تعالی د افغانستان
دقضی د موجوده مشکل د حل لپاره یو سمه او سالمه لار پیدا کړي، او س دا بتکار
او تاریخي اقدام په دې حساسه من حلله کښې ستاسې په لاس کښې دی چې ثابته کړي
چې افغانستان د دې توان لري چې د خپل مشکل د حل لپاره پخپله سره کښې او د حل
لار پیدا کړي. د مجلس د تنظیمونو د حسن ارتباط په لار کښې یو پل ټه او د ملت د -
ارزوکانو د تمیل او تعمیل په لار کښې کم تور عناسه دا خاکه تاسی د دې ملت یو
مغتنمه دار ای او هستی یاست. دعا کوم چې لوی خدا جمل جلاله ستاچې
او زمون په دغه نېک نیت او ڪارکښې برکت کښې دی.

آمین ثم امین

وَمِنَ اللَّهِ التَّوْفِيقُ وَمَاذَا لَكُ عَلَى اللَّهِ بِعْرِيزٍ

ستاسو روغ غلام فاروق اعظم

متن طرح تصویب شده از طرف مجلس مجاهدین

اعوذ بالله من الشیطون الرجیم

بسر الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين والصلوة والصلوة على

رسوله والتربيه والله واصحابه راجعين
مقدمه

از جهاد برحق وفى سبيل الله ملت مسلمان افغانستان عليهه كفر والحاد ،
تأسیس حکومت کونستی در کابل ، تجاوز مسلحان وظالمانه روس برخاک افغانستان
کشور اسلامی ما در اسلام رئیم ملحد و دست نشانده آن و در نهایت برای تأسیس
نظام اسلامی در افغانستان اینک تقویباً ۱۴ سال سعی میشود . ن
ملت مسلمان افغانستان حمواره عليهه دشمنان خارجی خوش و دشمنا
اسلام مبارزه بی امامی نموده است . باداشتن چنین سنت افتخار مفری این ملت
مسلمان بدلطف و موهبت الهی توانست این قدرت طاغوق روس را باناچیزترین
سلاح و کمترین وسایل مادی به شکست فاحش مواجه سازد . واقعه هم در تاریخ
اسلام و هم در تاریخ جهان حکم مثال و نشانه ای را بخود اختیار کرده که یکی از نتایج

آن نه تنها اخراج قوای روسی از کشور مابوده است بلکه این شکست روسی در افغانستان اسباب شکست امپراطوری روس واقعاً از هم پاشیدن نظامهای کمونیستی در سراسر جهان گردیده است.

از اخراج قوای روس از افغانستان اینک تقریباً سه سال سپری میشود توقع مردم ما و جهان و حتی پیش بینی حلقه های تنظیم های جهادی ما این بوده که بعد از اخراج قوای روسی از کشور ما بقا یای این تجاوزهای عین وجود گروه مسلح و دست نشانده نیز بزودی عوونا بوده گردیده در کشور ما یک حکومت اسلامی بیان آید - متأسفانه تا حال رژیم ملحد با استفاده از دسایس گوناگون دوام داره که ناشی از قدرت و قوت آن نبوده بلکه در اثر اختلافات ما و فقدان طرح واحد و قابل تبول نیروهای جهادی میباشد.

بادر نظرداشت تغیرات و تحولات بی سابقه ایکه در اوضاع بین المللی رونما گردیده است هرگاه بجهادین بیک سلسله اقدامات مؤثر مسجم و عاجل مبتنی بر ایجاد یک طرح واحد موشی برای خاتمه دادن بوضع فعلی متولی نشوند خطر آن موجود است که در اثر موافقات میان قدرتهای خارجی در باره سُرنوشت افغانستان اکثر دست افکار این انقلاب بزرگ اسلامی ماباهمدات جبران ناپذیر مواجه گردد و نیز الام و مصیبت های مردم ما هنوز هم ادامه باید. از آنچه ایکه متأسفانه تاکنون طریقی که مورد تائید اکثریت جامعه اسلامی افغانستان واقع گردد از این نشده است همان بود که یک عده برادران صاحب نظر به دعوت شاعلی دکتور غلام فاروق اعظم وزیر وقت تعلیم و تربیه حکومت عبوری اسلامی افغانستان بتاریخ ۷ حمل ۱۳۷۰ هش گردم آمده و طور مسلسل جلسات نمودند همانا بعد از غمرو و امادگی لازم ذوات قابل قدر که با جهاد مقدس رابطه مستقیم و طولانی داشته در بین مردم بزیکوئی انصاف و عدالت مشهور در مسایل افغانستان دارای وسعت نظر و قضاوت آزاد و به قیام حکومت

اسلامی در افغانستان معتقد بودند اعسم از قوماندانان جهاد - علاما - روحانیو
مشهدی اقوام و دانشمندان افغانی با درنظر داشت ملحوظات جغرافیائی کشور
مجلس بندگ پرسکویی را در اسلام آباد از تاریخ ۱۵ فروردین ۱۳۷۰ هش
دایر نمود تا طرح جامعی را بوجود آورند که مورد قبول آکثیر جهان جهادی
و مردم مسلمان افغانستان واقع گردد .

بعد از استماع بیانیه های برادران بس محترم شاغل پروفیسورد
صیفۃ اللہ المجددی، پروفیسور بر هان الدین "ربانی" و اخنیز گلیدین
حکمتیار و پس از خور و بخت همه جانبه بین اعضا خود مجلس که در
فضای اراد اخوت و محبت صورت گرفت با درنظر داشت جریانات کنوف
جهان و توجه بر اههای عملی و تطبیقی آن مجلس طرح زیل را تصویب
نموده این مجلس پرسکوی در ضمن تقدیم طرح مورد نظر خود برای تشکیل
یک اداره عبوری از طرف عوامی که جاگزین حکومت دست نشانده کابل
گردد خاطر نشان می کند که :

سردم مسلمان و عوام افغانستان تحت هر عنوان که باشد
حاضر بذاکره بارزیم دست نشانده کابل یا حزب بنام وطن نیستند.
و بهمین اقتباط، خمن مسروبه فقره ۵۹ - ۶۰ گذرش سایانه منشی
مل متحد درباره وضع افغانستان که خاطر نشان میکند :

"هرگاه بعضی سوالات مربوط به اشتراک در مذاکرات بین افغانی و
اداره عبوری حل شود به سرمنشی اطمینان داده شده است که بعضی
شخصیت های متتابع خیه به اشتراک شخص شان نه در مذاکرات ذات البینی
ونه در اداره دونه عبوری سهم حواهد گرفت ."

مجلس خاطر نشان میکند کناره جویی بدون قید و شرط شخصیت ها
رژیم دست نشانده کابل و حزب بنام وطن که ساخته و بافت خود آنست از

اداره افغانستان یک امنیتی و واجبی است.
 مجلس خاطرنشان میکند که طرف اصلی دعوی قضیه افغانستان حکومت اتحاد شوروی بوده و حالا که تاسها و مذاکرات مستقیم میان هیئت های جاحدین و مقامات شوروی درباره انتقال قدرت بیک اداره انتقالی اسلامی موافقت نشان داده سوالی باید درباره اشتراک عناصر الحادی در امور اداره افغانستان باقی نماند باشد.

مجلس خلق تقدیم طرسی برای حکومت مؤقت جاحدین ابراز امید میکند که تمام رهبران تنظیم ها و سایر جاحدین و همه عناصر قابل رعایت جامعه مسلمان افغانستان درین مرحله حساس دست بدست هم داده از فرمت های بسی مساعدی که در فضای سیاست منطقه وین المللی برای حل قضیه افغانستان بیان امده استفاده اعظمی به نفع مردم افغانستان و تأمین دست آوردهای انقلاب اسلامی ما بنا یند.

ومن الله التوفيق

اسلام آباد

۱۳۷۰/۹/۱۵

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

طرح تشكیل دوره انتقالی دولت اسلامی افغانستان

فصل اول - شورایی عالی اسلامی

الف: تشكیل شورایی عالی اسلامی

ماده اول شورایی عالی اسلامی بیست نفر بوده و مشکل است از اعضای موسس و غیر موسس.

ماده دوم - اعضای موسس عبارت اند از نفر قرآنیلیل :

- ۱- هفت نفر و سایر تنظیمهای اساسی را تعداد اسلامی افغانستان. جبهه ملی نجات افغانستان - حركة انقلاب اسلامی افغانستان بر هبری عترم محمدی - حزب اسلامی افغانستان بر هبری عترم حکمتیار - حزب اسلامی افغانستان بر هبری عترم خالص - وحدت ملی اسلامی افغانستان .
- ۲- دونفر از گروپ های منشعب از د (حزب وحدت - شورایی ائتلاف

تنظیمهای مولوی منصور- قاضی امین وغیره)
 ماده سوم- اعضای ~~نیم~~ تیم موسس عبارت اند از نایابندگان قوماندان (۴ نفر
 علماء (۲)، نفر مشتران قوم (یک نفر)، داشمندان (۲ نفر) و
 مسلمانان داخل افغانستان (۲ نفر)، جموعاً یازده نفر .
 ماده چهارم- اعضای ماده سوم غرض عضویت شورای عالی اسلامی اقل
 به دو ثلث از ای فقره اول ماده دوم تعیین میشوند .
 ماده پنجم- شورای عالی از بین خود یکنفر را بحیث رئیس دولت استقامه دو
 اسلامی افغانستان با کثیریت دو ثلث از اء تعیین مینمایند .
 ماده ششم- رئیس دولت اسلامی از شورای عالی نیز برای است مینماید .
ب: صلاحیت های شورای عالی اسلامی :

ماده هفتم- شورای عالی اسلامی صلاحیت های ذیل را میباشد :

۱- اعطای مشوره بر رئیس دولت در مورد صلاحیت های مندرج ماده

(۴)، این طرح .

۲- ابراز نظر پیرامون مطابقت و مخالفت قوانین و فرمانیں تقنی فی
 باشیریت اسلامی .

۳- پیشنهاد نامزد رئیس حکومت و قاضی القضاط بد دو ثلث از اء .

۴- پیشنهاد نامزد اعضای حکومت و ستره حکمه .

۵- پیشنهاد سفر و نایابندگان سیاسی نزد کشورهای خارجی .

۶- پیشنهاد راجح به تشکیلات و صلاحیت های اداری و قضائی .

۷- پیشنهاد طرح و تسویید قوانین و فرمانیں :

۸- مراقبت از قانونیت در اعمال و اجرایات شورای اهل حل و عقد حکومت .

۹- تائید عضویت اعضای شورای اهل حل و عقد .

۱- فیصله های شورای عالی طبق لایحه داخلی شورای عالی صوت میگیرد.

فصل دوم صلاحیت های رئیس دولت دوره انتقالی

ماده هشتم- رئیس دولت از صلاحیت های ذیل برخوردار است:

- ۱- اعلام جنگ و مبارکه بعد از تأیید دولت از مجلس مشترک شورای عالی و عقد و شورای عالی.
- ۲- تعیین کمیته تسویه قانون اساسی و اعلام مرتب تضمیب آن.
- ۳- اعلام و اصلاح فرمانیں مبنی بر نفاذ قوانین.
- ۴- تعیین رئیس حکومت و قبول استعفاء آن.
- ۵- تعیین قاضی القضاط، اعضای سته محکمه، روسای عاکم و ولایات و تعیین سلک قضائی.
- ۶- تعیین زمان انتخابات نایندگان ملت و اعلان آن چهارماه قبل از ختم دوره انتقالی.
- ۷- تعیین روسای واحدهای اداری مستقل و منظوری مامورین عالی رتبه عسکری و ملکی مطابق قانون.
- ۸- تعیین سفراء و سلک دیپلوماسی.
- ۹- پذیرفتن اعتمادنامه های نایندگان سیاسی دول خارجی در افغانستان.
- ۱۰- اصدار فرمانیں تقنی در مسائل عاجل و حصول تأیید بعدی آن از شورای اهل حل و عقد.
- ۱۱- توشیح تمام مصوبه های عمدۀ حکومت و شورای اهل حل و عقد

تشییت میگردد.

فصل سوم شورای اهل حل و عقد

الف: تشکیل شورای اهل حل و عقد:

ماده نهم- اعضای شورای اهل حل و عقد مسلمان تبعه افغانستان
بانقوی و موید جهاد بوده از طرف اعضای مندرج فقره الف
وب ماده دوم فصل اول این طرح بصورت مساویانه و عادلانه
تعیین و معرفی می شوند. شورای اهل حل و عقد ۳۵ نفر
میباشد.

ماده هم- اعضای شورای اهل حل و عقد از ذلت آقی میباشد.

۱- قوماندان ۶۳ نفر

۲- حلقه های تنظیمی مندرج فقرات الف و ب ماده دوم این طرح
۴۵ نفر جمیعاً.

۳- مهاجرین مقیم پاکستان ۶۳ نفر.

۴- مهاجرین مقیم ایران ۲۷ نفر.

۵- مهاجرین سائر کشورها ۱۸ نفر

۶- متخصصین رشته های مختلفه علوم ۴۵ نفر

۷- علماء و رووحانیون ۵۴ نفر.

۸- مشرن قوم ۱۸ نفر.

۹- مسلمانان موید جهاد تحت نفوذ حکومت دست نشانده کابل
۱۸ نفر.

ماده یازدهم: اعضای شورای اهل حل و عقد طوری انتخاب می شوند که از اکثریت باشندگان هر منطقه نایندگی کرده باشند.

ماده دوازدهم: عضویت شورای اهل حل و عقد بعد از تائید اکثریت اعضای شورای عالی صوت میگیرد.

ماده سیزدهم: عضویت اعضای این شورا بعده از صدور فرمان رئیس دولت مبنی بر عضویت آنها اعتبار دارد.

ماده چهاردهم: عضو شورای اهل حل و عقد در احزاب غیر اسلامی سابقه عضویت نمیداشته باشد.

ماده پانزدهم: عضو شورای اهل حل و عقد بر ضد جهاد و بجاه دین فعالیتی انجام نداده باشد.

ماده شانزدهم: عضو شورای اهل حل و عقد بجزی جم عادی جنای حکوم نموده باشد.

ماده هفدهم: سن عضو شورای اهل حل و عقد از ۳۰ سال نکر نباشد.

ج: صلاحیت های شورای اهل حل و عقد:

ماده هجدهم: صلاحیت های شورای اهل حل و عقد عبارت اند از:

۱ - دادن رای اعتماد حکومت یا سلب اعتماد از رئیس یا یکی از اعضای حکومت سلب اعتماد از نصف اعضای حکومت معنی سلب اعتماد از حکومت را دارد.

۲ - پیشنهاد عزل والیان به رئیس دولت.

۳ - تصویب بودجه و تثبیت موارد مالی دولت.

۴ - تسویه قانون اساسی و تصویب سایر قوانین.

این شورا به تصویب قانون مطبوعات، قانون انتخابات و قانون احتراب حق اولیت میدهد.

۵- تائید فرایمن تقنیتی دولت در اولین اجلاس بعد از اصدار فرمان در صورتیکه شوری با وجوده دایر بودن در خلال مجلس اول فرمان

تقنیتی را تائید نکند، کان لم یکن (ملغی)، شناخته میشود.

۶- تصویب پلانهای انگشا ف قصیر المدت.

۷- تصویب اعلان حرب یا مبارکه و تصویب اعزام افراد قوای مسلح بخارج کشور.

۸- تصویب موافقنامه ها و معاہدات بین دولت اسلامی افغانستان و سایر کشورهای جهان.

۹- تصویب قراردادها بین مؤسسات افغانستان و مؤسسات کشورهای خارجی.

۱۰- مراقبت و تنظیمات از اعمال و اجرات حکومت و اعضای آن.

۱۱- استیضاح و محاسبه رئیس حکومت و اعضای آن.

۱۲- استیضاح از رئیس دولت و اعضای شورای عالی و پیشنهاد عاکمه و محاسبه آنها.

۱۳- پیشنهاد عزل و عاکمه قاضی القضاط و اعضای شورای ستاد محکم.

پیشنهاد استیضاح و محاسبه مندرج فقرات ۱۱ و ۱۲- ۱۳ این ماده

به تصویب نهاده شوری ماصورت میگیرد.

فصل چهارم

حکومت

الف، تشکیل حکومت:

ماده نزدیم: رئیس حکومت به پیشنهاد اعضای شورای عالی و یا مستقیماً توسط رئیس دولت موظف میشود.

ماده بیست و سوم: رئیس حکومت موظف در خلال دو هفته اعضای حکومت خود را به شورای عالی معرفی میکند.

ماده بیست و یکم: رئیس حکومت موظف بعد از تائید اکثریت اعضای شورای عالی اعضای حکومت و خط مشی خود را به شورای اهل حل و عقد غرض رای اعتماد معرفی میکند.

ماده بیست و دوم: اعضای حکومت و واحدهای اداری دولت بر اساس ضرورت عینی تعیین میگردند.

ماده بیست و سوم: اعضای حکومت از اعضای شورای اهل حل و تعیین شده میتوانند چنین عضو ب مجرد حصول رای اعتماد عضویت خود را از حزب مربوط و شوراهای عالی رحل و عقد از دست میدهد.

ماده بیست و چهارم: فنیای مشاور عین حکم فنی را دارا میباشد.

ب، اوصاف اعضای حکومت:

ماده بیست و پنجم: اعضای حکومت علاوه بر اوصاف اعضای شورای اهل حل و عقد باید در امور وزارت مربوط دارای درایت فهم مسلکی و قدرت اداری باشد.

ماده بیست و ششم: رئیس حکومت باید از ای عین صفات ذاتی و کفاایت و اهلیت رئیس دولت باشد.

ماده بیست و هفتم: سن رئیس حکومت باید از سی و پنج سال و سن و نهادان ۳ سال کمتر باشد.

ج: وظایف حکومت:

ماده بیست و هشتم: امور اقتصادی و اداری وظایف حکومت انتقالی را تشکیل میدهد:

- ۱ - تامین امن و نظم عامه.
- ۲ - تامین رفاهیت عمومی و توجه بحال معيوبین جنگ و ورثه شهدا.
- ۳ - تشکیل و مراقبت ارگانهای اداری دولت.
- ۴ - فراهم نمودن زمینه بازگشت مصوّن مهاجرین و تامین مساعدت‌های بشری لازم.
- ۵ - تغیییر احکام قطعی عاکم و تغیییر احکام قوانین و ضرایم دولت.
- ۶ - تدوین کمیته تسویه قانون اساسی و فراهم نمودن زمینه تصویب آن.
- ۷ - تسویه قوانین انتخابات - احزاب سیاسی و مطبوعات و تقدیم آن به شورای اهل حل و عقد.
- ۸ - تنظیم وضع مالی دولت و ترتیب پلانهای انکشاف.
- ۹ - انکشاف وضع اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی کشور.
- ۱۰ - حفظ استقلال، حاکمیت ملی و تمامیت ارضی.
- ۱۱ - حفظ حیثیت و هویت اسلامی کشور.

فصل پنجم قضاء

الف- تشکیل قوه قضائی :

ماده بیست و نهم: ستون حکمه بحیث این مستقل دولت تشکیل میشود.

ماده سی و م: قانون تشکیلات و صلاحیت های قضائی توسط ستون حکمه تسویه شود.

و بعد از تسویه شورای عالی و شورای اهل حل و عقد نافذ میگردد.

ماده سی و یکم: بوجه قضاوه از طرف ستون حکمه ترتیب و جز بوجه دولت مرابت تصویب رایی پیمایید.

ماده سی و دوم: قاضی القضاوه و اعضای ستون حکمه طبق این قانون توسط رئیس دولت تعیین میشود.

ماده سی و سوم: تقرر روسای حاکم و ولایات و قضاوه به پیشنهاد قاضی القضاوه و منظوری رئیس دولت صورت میگیرد.

ب: اوصاف قضاوه ها :

ماده سی و چهلم: قاضی علاوه بر فهم و دانش فقهی از عرف، عادات و عنونات مندم اگاه باشند.

ماده سی و پنجم: قاضی علاوه بر اوصاف اعضای شورای اهل حل و عقد از صفات عالی اخلاق و بتقوى و ظاهر اراسته و بخوردار میباشد.

ماده سی و ششم: قاضی القضاوه سن چهل و روسای حاکم سن ۳۵ و سایر قضاوه سن ۳۰. را اکمال نموده باشند.

ج: صلاحیت‌های قضائی:

ماده‌سی و هفتم: صلاحیت قضائی شامل رسیدگی به تمام دعاوی ایست که مطابق احکام شرع انور نزد حکمکه تقدیم گردد.

مده‌سی و هشتم: هیچ کس یا مرجعی نمی‌تواند در صلاحیت‌های قضائی حاکم مداخله و یا ساخته قضائی را عددود نماید.

ماده‌سی و نهم: قاضی بر اساس احکام فقه حنفی شریعت اسلام حکم صادر می‌کند.

ماده‌چهلم: قاضی به هیچ صورت نمی‌تواند حکمی را بخلاف شریعت اسلامی صادر نماید.

فصل ششم

احکام متفرقه

ماده‌چهل و پنجم: دولت انتقالی بمنظور جاگزین شدن بعای حکومت دست نشانه کابل تعیین می‌گردد.

ماده‌چهل و دوم: دوره دولت انتقالی حد اکثر دو سال تعیین گردیده است.

ماده‌چهل و سوم: دو ماه بعد از اعلام نتایج انتخابات دوره حکومت انتقالی پایان می‌یابد.

ماده‌چهل و چهارم: این طرح بعد از منظوری اعضا موسس شودای عالی نافذ شناخته می‌شود.

شورای اهل حل و عقد در ظرف دو ماه بعد از نفاذ این لا یحده دایر می‌گردد.

ماده‌چهل و پنجم: شورای اهل حل و عقد در سال دو مرتبه جلسه عمومی را دایر مینماید جلسه حداقل بیست روز می‌باشد.

ماده چهل و ششم: شرعاً حل و عقد بعد از جلسه اول حداقل پنجاه نفر را از بین خود تعیین می نماید تا در مدت غیابت از ایشان تمثیل نماید.

ماده چهل و هفتم: سایل مختلف فیه توسط اکثریت شوراعده حل و فصل میشود.

د دی طرحې د تعقیب لیک متن

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

د افغانستان د
صاحب ا
قد من مشر جناب
السلام عليكم ورحمة الله وبركاته .

د ڪفر، الخاد او تجاوز په مقابله کښې د افغانستان د مسلمان او جا هد
ملت د برق جهاد او ۴۰ موجي پا خون تقریباً ۱۴ هکا له کېږي چا. په د غه او بنده موږ
کښې د نړۍ یوه لوړی نظامي بې رحمه طاقت او د هغه ملکرو خپل ټول توان او طاقت
زهوب د مظلوم او بچاره ملت په ونزو، کړې دلو او در بدرو کولو کښې استعمال کړ
خولوړی او قادر خښې تن عنزون جل د افغان انسو مرسته وکړو نه یو از چې یې د لوړی طاقت په
دوی مات او درې او رې کړې بلکه د اسلام د عزت شمله یې په نهوله نړۍ کښې جکه کړ.
بېله شکه د دې عظیم پا خون، اسلامي انتلاپ او د دین وطن د دفاع د کاروان
د سر په لیکه کښې تاسې تشریف لري او په د چالار کښې مستاسې زیار، قریافی او
لارښونه د جهاد په تاریخ او د راتلونکی نسل په خاطروکي اکه خنکه چې سایي ثبت
وېي .

محترمہ! کہ خدمت میون مسلمان اوجاہ دملت پہ تیر ۱۴ گالہ کنی، پر
او دھنہ دملکرو، نظامی فشار، وژنی، لوپیمار، دریبری، اوتیاہی دہ خود وہ
دھنہ خود و مرہ یہ ندعاز ہی رکھی لکھ ستابو مشرانو بی اتفاقی، داھنہ
بد جھنی ده چی نہ دی دی زمیں فی سبیل اللہ جہاد اود شہیدانو پاکی وینی
عہت کرپی، زمیں خواری او دریبری هدر بوجی او حتی ویرہ ده دا اسلامی
جہاد خرائغ چی زمیں مسلمان با شہامتہ ملت خپل دوینو پہ تبلو زنا کرپی
دی مرشی، اونی ترھروخت دہ زمیں دگران ہبوا د آزادی و دھنی راندی
دی خود مشرانو بی اتفاق دی لوی امان خنہ دی، دکابل متزلزل
ریم ہمدی، بی اتفاق پر حاکی ولا پساتی دی کہ نہ پہ ہنہ کنی خہ پاتہ
ندی، دغہ بی اتفاق زمیں رعب او بد بہ کمزوری کرپدہ او خارجیا نو ته
یہ زمیں پہ کورہ، چارو کنپی د مداخلی موقع ورکرپیدہ، شدیدہ ویرہ ده خہ
چی مسو د مسلح جہاد پہ میدان کنپی کتی دی د سیاست پہ میدان کنی د بی
اتفاق پہ وجہ بایلو.

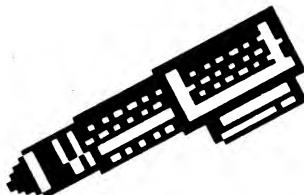
ددی لپارہ چی د جہاد د پورہ بی الیتوب او دیوہ واحد سیاسی قیادت پہ
رامنخ ته کنپیدو کنپی د مشرانو سرہ مرستہ شوی وی، یو شمپر جہادی -
شخصیتیہ او د جہادر ہبی اتھ خلص ورونه پہ ۱۱-۱۵- لیندی - ۱۳۷۰ هش
پہ اسلام آباد کنپی پخپل ابتكار راتول شول چی د موجودہ شرایط پہ نظر
کنپی نیلو سرہ یوہ د اسی جامع طرحہ جوڑہ کرپی چی د افغانستان مسلمان ولس
او نتولو مشرانو ته د قبول وروی، مجلس (د افغانستان د قضیبی د حل پہ بیارہ
کنپی د بجاہدینو غوندہ) پہ بی الیتوب سرتہ ور سپدہ او طرحہ بی ستاسو
حضورتہ پہ (۸) پانو کنپی د مطالعی لپارہ و راندی کنپی، کہ کوم ملاحظات
لریا پر ہنہ بہ غور، او کہ د قبول ور ویا د عملی کپدو پہ لارہ کنپی بہ بی مشترکا
ھلپی خلپی و کرو.

دعا کو ولکه خنگه چې مود جهاد افتخاو په نصیب شوی دی همداران پر
 یوه واحد سیاسی قیادت باندې د اتحاد او اتفاق توفیق موهم په نصیب شې
 په دې حساسه تاریخي موقع کښې د ایوب از مویستا او قربانی ده اوستا سو
 جناب خنځ د دا سې یوې قربانی موقع ده خود د دغه په برکت خپل جان، خپلو
 ملکرو او مظلوم افغانستان ته د تباھی خنځ نځات ورکوي. بدون شک
 الله پاک (ج) نېکو کاروته اجر و رکوی. خلک او تاریخ هم زموږ په سبه او بد
 قضاوت کوي.

پر درناوی

د اسلام د برجا، د وطن د ازادی او د بجا هدینو د یو ولکا په هیله

دكتور غلام فاروق اعظم
 د آریا عمومي امر
 او د افغانستان د قضيې د حل په باره کښې
 د بجا هدینو د غونډې د تدویر د کېښې مشر

دليکونوپهير

هئرانه دمرکن مشره الحاج داکتر فاروق اعظم حسیبه
السلام علیکم .

د هولونه اول به زه تاسو سره خپله پېژندىڭلۇو كىرم . زما نوم
ايانىمۇد او د پلار نوم بى ممتاز احمد دى . زه د صوابىر ضلعي د
جلبىيەنەمكىي اوسىپ دىنگىي . خە وخت نەتكەنلى ماد نۇنبار كالج
كېنى سېقۇيلى او زە پە پېرىكىنى او سېدلىم . زە اوسىم د كامىل پېنىتى
شوق . خە مات كىود شەعر وىنە بى لىكل . زە اوسىم د كامىل پېنىتى
ادبى جىركى پىچ غەرپىي . فەرەجان شىدا اھا ساحب زەنوبىن د جىركى صدر
دەعا زە بە پە مشاعر و كېنى د الحاج حبىب الله رفيع صىب سەرە كەرملا وېد
ھە بە اوسىم ما پېتى . خوا فسوسىن چىاد مصروفىياتو پە وجە زە پە
كلىي كېنى مستقل او سېنەم . او پېپوە زما تىك راتىك كەم شۇي دى .
خەكىد ماتە د خپلى ادبى جىركى او سەتاسود ملگۈرۈ دادبى سەركەمۇد پە

پته نه لکي - نهونبند چلی په داسې خایاکښي دی - چې مونبند ته د اخبار اخستود پاره هم جهانګيري نوچې بشارته راتک وي - خودلته مونبند ته بغيره اخبار نه بل خه ڪتاب رساله نه ملدوپري - ما به وړاندې د افغان جهاد په سلسله کښي د پښتونوی د خاطره او د جاهد سره د هدر د ځای په وجه او د ښو جذباتو په وجه اکثر شعرونه ليکل - ما حبيب الله رفع حبيب ته خپل د وړنظمونه وړکړی او - په هغې کنې یومضمون چې عنوان یې "ای جامادورو ښو" وو - هغه نظم ستاسو په میاشتني خپرونه سپیدې کښي چاپ شوی وو - چې د پسلوی صبيب د مشریعه لاندې چاپ کړد - هغې ته پس رفع حبيب ماته او وړیا چې مون یو ځلیزه چاپ ڪوو نوته د هغې د پاره خپل نظم سره د خپلې پېژندکلو ساولپنه - ماد هغې د پاره یونظم ولیکلو چې وینا خه په دې ترسیا وو :

د که دنیاستا په غم و پیله ده چې یو کړی اړیاندې ګرانه ده
وینم چې حالت د مظلومانو خه
وېیچې تو یو مه د چشم انو خه
زړونه چې عالمه شین لوکی خېږي
خه شوکه خه نه ولیم په لب انو خه
تیاره په ما خوړ د هر یو خوانه ده د که دنیاستا په غم و پیله ده

خوافسوس چې ماته د هغې نظم هېڅ پته ونه لکېدې چې د هغې سره خه
وشو د هغې نه پس د حبيب الله رفع حبيب سره زما رابطه کت شو زما
خوا خیال وو - چې زه به بغيره د خه لایې خاصل د پښتونوی په خاطر د
خپلو ځایا هدو ورونو د پاره مستقل ليکل ڪوم او هغه ليکل به ستاسو د

خپر و غوپه فریعی بجا هدوته بیعی - خوافسویں چی خه زما و سایل کم و او خه د
سپید چار سالی خور وونکو ما ته جواب رانکرو نو حکه زما د بجا هدو دیاره
د شعروغه په ذریعی سره خدمت سرته و نه رسپدو مونب خود بربی و سه
خلق یو - نور خه مدد ز موبن په وسی کسبی نه وو - صرف شعرونه راسره وو -
نوما سوچ وکه و چی دا هم یون خدمت دی - خوافسویں چجازها دا جذبه
سرته و نه رسپده .

یوشخور چی مخانه اتفاقی طور باندی ستاسویو - دوه میاشتی خپرنه
قلمر په لاس را غله ما د هنی مطالعه و کن و نه ما د په خوبنیه شو - ما ویا چی
د چا سره به ساربطه قایمه کرم که چرپی د دی خور وونکو ما ته جواب رانکرو
نوزه به کوشش کرم چی د دی خپر و خدمت جاری و ساتم حکه ما یون ظم
ولیکلوا ون تاسوته په دلیم چی د خپلی خپر ونی په ذریعی بی نور و افغانانو
و دیونوته ورسوی - داد پنسم کال د میزان - عقر بانه چکنه ده .

په دی کتبی خوافغانانو و دیونو په خپلون ظمونکنی د حالات او و داقعات او
نه لبزه ما یو سی بسکاره کری ده - او د چا سره سره بی د مقامی او سپدو نکو
پیشتویه نه کیله کری ده چی کنی تاسی مونب سره په غمکنی شریک نه دی - بیل بی د اخیر
روزی نه کیله کری ده - د دی نظمون په رنها کتبی ما د دنگ اونه د گنوا
لاندی په یون ظمکنی دی و دیونوته یوشخور چی کری دی - زو غولیم چی
دا هغونیه ورسی که زما د اخط او نظم تاسوته ملاو شی او ستاسو خپرنه
پی چاپ کری - نو و من مهر بانی زما سره و کری چی ماته زها په ادریس باند
د خپر و بی یوشماره لوله بی ازه به کوشش کرم چی د دی دیاره د پر خه ولیکم -
حبيب الله رفع حصیب تذن ما د طرفه سلام ورسوی .

والسلام

ستاسو و د دیان بحمد و دل د مختار احمد
مقام و د اکخانه جلیعی - تحصیل چهو ٹالاهون ضلع صوابی

د قلم فال

په ظاهره بوب و نرینت غره طاوس
د باطن بدرنگو پیشونه کړه بېخ بروس
ددنیامین چې دین غواړي پوچ واید
بېهوده غلبېلوی سره تش بوس
په ګونان تللى همه واره پېمان دي
پخته کارتنه کلپه خوله د خام جاسوس
ساده د لوته کمند بز دی د نیولو
چې په لاس توری اتسپې کاد آښوس
په جامه نامه ېې مه غولې و هوسنیار شه
د ابادام نه لري مغز یو فلوس
قناعت د حمید زړه له غمه خلاص کا
بادا شرنه کا په شمع د فانوس
حیدر بابا

QALAM

BI-MONTHLY JOURNAL OF THE JEHAD
RESEARCH CENTRE OF AFGHANISTAN
(JRCA)

Annual Subscription:

Pakistan: Rs. 100   per copy Rs. 20

Other countries: \$. 25   per copy \$. 5

Address:
Jehad Research Centre
of Afghanistan
G. P. O. Box 163
Peshawar Pakistan

Bank account
No. 3009
Habib Bank
Mewa Mandai Branch
Peshawar - (Pakistan)

For correspondence, contact the
Centre at the above address.